

زنجیرہ (۱۰۰) کتیبی کوردی
نمبر (۱۲)

مشاعہ اقرأ الثقافة

سۆزی مینبەر

www.iqra.ahlamontada.com

دافراوی
خوالیخوشبوو
شیخ محمدی خاں

چاپی یه کهم

۱۹۹۷ز

ک ۱۴۱۸

لتحميل انواع الكتب راجع: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ النَّقَافِي)

يبراي داتلود كتابهاي مختلف مراجعه: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ النَّقَافِي)

بؤيادبزانندي جۇرلها كتيپ:سەردانى: (مُنْتَدَى إِقْرَأِ النَّقَافِي)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتيب (كوردی , عربي , فارسي)

زنجیره‌ی (۱۰۰) کتبی کوردی

ژماره (۱۰)

سۆزی مینبەر

دافر اوی
خوایخۆشبوو
شیخ محمدی خاڵ

چاپی یه‌که‌م

۱۹۹۷ ز

ک ۱۴۱۸

❖ سۆزى مېنبەر

❖ نووسىنى : شىخ محمدى خاڭ

❖ چاپى يەكەم ۱۴۱۸ ك - ۱۹۹۷ ز

❖ مافى چاپ پارىژراۋە بۇ ناۋەندى رۆشنىر

سلىمانى - بازارى رايەرىن

❖ ژمارەى سپاردن (-238-) سالى ۱۹۹۷

❖ چاپخانەى ومزارەتى پەرۋەردە.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پيشه‌گی

زۆر ئه‌وانه‌ی که خاوه‌ن بېرو قه‌لمه‌ن وه توانای نووسینان هه‌یه. هه‌ریه‌که‌و له‌ بوارێکدا که پتی ناسراوه و هه‌ست نه‌کا که ده‌سه‌لاتی زیاتره له‌ بواره‌دا وه‌ک له‌ بواره هه‌مه‌ جوهره‌کانی تری نووسندا. بۆ نمونه له‌ زۆر کۆنه‌وه کوردستانمان شاعیرانی گه‌وره‌ی تیا هه‌لکه‌وتوون و ته‌نها به‌ شیعیر توانیویانه هه‌ستی نیشتمانی و نه‌ته‌وايه‌تی و ئایینی خۆیان ده‌ربهرن. میژووسانمان زیاتر تابه‌تمه‌ند بوون به‌ میژووی کورده‌وه و که‌لک وه‌رگرتن له‌ وه‌سه‌ره‌اتانه‌ی که به‌سه‌ر میله‌ته‌که‌ماندا هاتوه. هه‌ریه‌م جوهره له‌ به‌شه‌کانی توی پۆشنه‌بیریدا وه‌ک چیرۆک و زانست و نه‌ده‌بی شانۆگه‌ری و زمانه‌وانی و کاروباری ئایینی و کۆمه‌لایه‌تی ورامیاری و زۆر یووی تری بېرو زانیاری.

له‌م زۆر خاوه‌ن بېرو قه‌لمه‌نه‌که‌مان ده‌ستیان داوه‌ته قه‌لم و به‌ نووسین خه‌باتیان کردوه و ئاماده‌بوون که به‌رنگاری دوژمنانی سه‌ریه‌ستی و شه‌وبه‌رینه‌وه‌و تالابی ژبان بچێژن له‌ پیناوی هۆشیار کردنه‌وه‌ی گه‌لی کوردمان و پال پتوه‌نانیان بۆ سوور بوون له‌ سه‌ر مافه‌ره‌واکانیان، که به‌ درێژایی میژوو پێشیل کران له‌ لایه‌ن کار به‌ ده‌ستانی ئه‌و ولاته‌نه‌ی که کوردستانی گه‌وره‌مان دابه‌شکراوه به‌سه‌ریاندا.

له‌م نووسه‌ره‌ که‌مانه‌ش زۆر که‌میان توانیویانه له‌ زۆر بوا‌ری جیاوازی فیکرو زانیاریدا بته‌وان وه‌ک پسه‌پۆری شاره‌زا نووسینی به‌ که‌لکیان هه‌بن و به‌ره‌مه‌ کانیان هه‌ر تازو سوود به‌خش بن. وه‌تۆژی زه‌مانه‌یان لێ نه‌نیشن و کۆن نه‌بن و نه‌وه‌دوای نه‌وه‌تاه‌م زرووی خۆینه‌وه‌یان بن.

خواله‌خۆشبوو (شیخ محمدی خال) یه‌کێکه له‌و نووسه‌ره‌ کورده به‌ ناویانگانه‌ی که پتر له‌ په‌نجا سال هه‌موو ژبانی ته‌رخان کردبوو له‌ خزمه‌تی کوردا. وه‌قه‌لمه‌که‌ی بێ مانده‌بوون له‌ کاردا بوو تا گیانی سپارد به‌و خاکه‌ی که خۆشه‌ویستی بۆی ؟؟ گه‌یشته‌بووه پله‌یه‌کی زۆر به‌رز چو‌بووه ناوچای ده‌رونیه‌وه. شیخی خال له‌ بوا‌ری نه‌ده‌بی و زمانه‌وانی و که‌له‌پوری نه‌ته‌وايه‌تی و ئایینی و کۆمه‌لایه‌تی و میژووییدا نووسه‌ریکی بێ هاوتا بو. وه‌ به‌ره‌مه‌کانی له‌ سه‌راپا کوردستانی گه‌وزه‌ داناسراوه و جینی خوی گرتوه له‌ دل و ده‌رونی گه‌لی کوردا.

دوای مردنی باوکم ماوه‌ی دوو سال زیاتر به‌ کتێبخانه‌که‌یه‌وه سه‌رقال بووم که گه‌وره‌ترین و به‌ نرخه‌ترین کتێبخانه‌یه‌ له‌ کوردستاندا، به‌ تابه‌تی ده‌سنوسه‌کانی. وه‌ به‌رده‌وام باوکم ئه‌یوت که ئه‌م کتێبخانه‌یه‌ گه‌وره‌ترین سامانی میله‌ته‌ی کورده و بنیات نانی ئه‌گه‌یه‌ته‌وه بۆ زیاتر له‌ (۲۰۰) سنی سه‌د

سال له مه و بهر. وه نه گه ږيڼه وه بؤ زانای ثابینی گه وره (أبو بكر المصنف) كه باپیره گه وره مانه. ناواتی گه وره ی باوكم نه وه بوو كه كښخانه كسی له خزمه تی خوینده وارو روشنښیری كوردا بڼ. منیش به و هیوايه نه ژیم كه له بارودخځیكي باشتری كوردستاندا بټوانم كښخانه كه كڅيكه مه وه بؤ خوڼنه رانی به ږیز بؤ كه لك وه رگرتن لټی.

دواي پشكنښی ده سنوسه كانی باوكم نه م كڅمه له مقالاته م ډوزیه وه كه بریتی به له (۲۳) مقالی ثابینی و كڅمه لایه تی. كه به مه زنده ی خوم له حه فتاكاندا نوسیویتی وه تا ئیستا كه بلاو نه كراوه ته وه. له وهش نه چي باوكم به بهر مه مهنانی گرنكتره وه خه ريك بووینی و نه م بهر مه می دانابن كه له كاتی خویدا بلاوی بكاته وه.

ئیسټاش دواي په یوه ندیم به براده رانی كښخانه ی روشنښیر پټیان راگه یاندم كه پروژه ی چاپ كړنی سه د كښیبیان به دهسته وه په بؤ خزمه تی بیري ئیسلامی پیروژ و ههستی كوردايه تی. وه حه زیان كړد كه په كيك له و كښیانه له نوسینی باوكم بڼ.

منیش نه م كڅمه له مقالاته م به چاك زانی كه شایانی بلاو كړدنه وه په تاییه تی له م بارودوخه ناهه مواره دا كه كوردستانی خوښه ویستمان پیانه روات كه ههستی ثابینی راست به داخه وه كزیووه له ناو خه لكانی كوردستاندا.

وه په كيك له كښه سه ره كیه كانمان كښه ی اخلاقی په پښ كښه ی سیاسی. وه كړدارو گفتاری له په كه وه دوورن و بهر ژه وهندی ته سكي حیزبایه تی له زور كاتدا نه خرڅته پښ بهر ژه وهندی گشتی.

هیوادارم كه مقالاتی ناوبراو جینی خوی بگرئ له دل و دهروونی خوڼنه رانی خوښه ویستدا به تاییه تی كه شینخی خال په كيك بوو له و نوسه رو رابه ره ثابینه دلسوزانه ی كه كړدارو گرفتاری وهك په ك بوون. كه نه مه خوی له خویدا هویه كی سه ره كی په بؤ خوښه ویستی و ریژی خوڼنه ران بؤ شینخی خال.

سوپاسیكي بڼ پایان بؤ كښخانه ی روشنښیری كه بایه خینكي زوریاندواوه به نوسینه كانی باوكم و سوپاس بؤ نه و دهزگایانه ی كه بهرده وام له گزفلاو روژنامه كانیان باسی رولیان كړدوه له بواری كوردايه تی و ثابینی ونیشتان و په روه ریدا و. سالانه ی له روژی مردنیا یادیان كړدوته وه.

خالد محمد خال

کۆچی پیغه مبهەر بۆ مه دینه

ئه‌ی موسلمانینه

له‌م پۆژانه‌دا سه‌ری سالی کۆچی یه‌ که مانگی موچه‌په‌مه، وه موسلمانان ئه‌چن به‌ پیر سالیکی تازه‌وه که سالی ۱۳۹۸هـ.

ئه‌ی موسلمانینه کاتیک که خوا به‌ ئایه‌تی (یا ایها المشر. قم فائذر) فه‌رمانی دا به‌ پیغه‌مبه‌ر (به‌ راگه‌یاندنی ئایینی ئیسلام، پیغه‌مبه‌ر ده‌ستی کرد به‌ ئامۆزگاری خه‌لقی، هه‌ر له‌یه‌که‌م پۆژه‌وه‌ بێ برواکانی مه‌که‌که‌ لێ ی راپه‌پین. وه‌ک قورئان بۆمان ئه‌گێڕێته‌وه، ده‌می پێ یان ئه‌وت (معلم محن) ده‌می پێ یان ئه‌وت (ساحر کذاب) ده‌می پێ یان ئه‌وت (شاعر یزیر به‌ رب المنون) یه‌عنی محمد شاعریکه‌ وه‌ک (زه‌هر) و (ناغه‌) چاوه‌روانی چورتمیکی رۆژگاری بۆ ئه‌که‌ین که له‌ناوی به‌ریت.

هه‌رچه‌نده‌ پیغه‌مبه‌ر (چه‌ند ئایه‌تیکی قورئانی بۆ به‌اتایه‌ت و بیویستایه‌ بیخوینێته‌وه له‌ناو خه‌لقا، بێ برواکان ئه‌یانکرد به‌غه‌و غاوه‌ قه‌ر قه‌ر تا که‌م گۆی لێ نه‌بی وه‌ک قورئان ئه‌فه‌رموی (وقال الذین کفروا لا تسمعوا لهذا القرآن والغریفة لعلکم تغلبون).

ئه‌م بێ بروایانه هه‌ر چیکیان له‌ ده‌ست به‌اتایه‌ ئه‌یانکرد، ده‌می به‌ موسلمانه‌کان پێته‌که‌نین و گالته‌یان پێ ئه‌کردن، وه‌ک قورئان ئه‌فه‌رموی (ان الذین احرموا کانوا من الذین امنوا یضحکون. واذا مروا بهم یختافرون. واذا انقلبوا الی اهلهم انقلبوا فکهن. واذا رآهم قالوا ان هؤلاء لضالون).

دوای ئه‌مانه‌ ئه‌نجا هاتن ده‌ستیان کرد به‌ ئازاردانی هاوڕێکانی پیغه‌مبه‌ر ﷺ. وه‌زۆر که‌س له‌ موسلمانه‌کان له‌ ژێر ئازارو سزادا مردن، وه‌ ئه‌مانیش له‌ ترسی خوا هه‌موو جوژه‌ ئازارو سزاو ده‌ردی سه‌ری یه‌کیان هه‌ل ئه‌گرت. وه‌سیانزه‌ سال له‌ مه‌که‌که‌دا مانه‌وه، وه‌له‌م ماوه‌یه‌دا دووسه‌ ده‌سیک به‌ پیاو و ژن و مناله‌وه موسلمان بوون. پیغه‌مبه‌ر ﷺ به‌ره‌به‌ره. به‌ دزی یه‌وه، یه‌که‌ یه‌که‌و دوودو ئه‌یاردن بۆمه‌دینه و کۆچی پێ ئه‌کردن. گه‌وره‌کانی مه‌که‌که‌ وه‌ختیک چاویان کرده‌وه بینی.

یان که موسلمانه‌کان زۆریان کۆچیان کردوه بۆ مه‌دینه. وه‌زانیا که پیغه‌مبه‌ریش ﷺ دوای ئه‌وان کۆچ ئه‌کات. له‌ نیوه‌ شه‌ویکا هه‌موو کۆبونه‌وه له‌ (دار النوة) له‌ ته‌نیشت که‌عه‌وه، وه‌به‌ نه‌هینی بریاری کوشتنی پیغه‌مبه‌ریان دا تاده‌رنه‌چووه. به‌م په‌نگه‌ له‌ هه‌رتیره‌یه‌ک که نه‌جیکی شیر به‌ده‌ست ده‌وری ماله‌کی بده‌ن، که‌هاته‌ ده‌ری به‌ هه‌موویان بی. کورژ تا خوینه‌کی بلاو

بېنټه وه به ناو هموو تیره کانا. نو حله به خوین پازی نه بن، وه به نیجگاری
پزگامان نه بن له دهستی.

پنځه مېر له لایه ن خواوه ناگدار کړا به م بریاره خویناوی یه په ناپه تی
(واذ یمکر بک الذین کفروا لیبتوک او یقتلک او یخرجوک ویمکرون ویمکر الله، والله خیر
الماکرین) یه عنی کاتیک که بی برواکان به دیسی و خرابه یان له گڼل
نه کردیت که چه پست که ن بیان بتکوژن. یا له مه ککه دهرت که ن، وه
نه وان به دیسی خویان نه که ن، وه خواش توله یان نه داته وه.

به هاته خواره وه یی هم ناپه ته پنځه مېر که وته خوی، وه بریاری دا به
کوچکردن له شوی ناپنده دا، هه روه که گه وره کانی قوربه یشیش بریاریان دابو
که هه رله و شوه دا دهوری مالی پنځه مېر ﷺ بگرن بؤ کوشتنی له کاتیکا که
دپته دهره وه. پنځه مېر مه سه له که ی زور به نه پنی گرت، وه له قرچه ی
نیوه رؤدا چوبو مالی نه بوپه کر و فهرمووی کئ له م زورده دایه بابچینه
دهره وه. نه بوپه کر فهرمووی هه ردووکچه که ی خومن، چی بسوه نه ی
پنځه مېری خوا ؟ خوا ریی دام به کوچ کردن بؤ مه دینه، نه بوپه کر داوی
لیکود که له خزمه تیا بی، فهرمووی باشه، پنځه مېر نه بو به کر پیکه وتن
له سه به رنامه ی دهرچونه که یان، نجا پنځه مېر ﷺ گه راپه وه بؤ مالی خویان،
نیواری که تاریک داهات شیر به دهسته کان هاتن دهوری مالی پنځه مېریان
گرت، نجا بابزانین پنځه مېر ﷺ بؤ نه و سئ شوه ی که له نه شک و ته که دا
نه مینیته وه چه د فیدایی به کی دانا. وه کی ی هه لېژارد بؤ نه و فیداکاریانه ی
که نه بن بکری.

پنځه مېر چوار فیدایی هه لېژارد هه ریه که ی بؤ کارنکی گرنګ. یه که م
(امامی علی) که نه و شوه له جیگا که ی پنځه مېر ا بنوی به نوینه کانی
پنځه مېر ﷺ. دووهم (عبدالله کوری نه بو بکر) که له مه ککه بمینیته وه
بؤ جوست و جؤ و دهنگ و باس وه رگرتن، تابه شو نه و دهنگ و باسه
ببانه وه بؤ پنځه مېر ﷺ له نه شک و ته که، سینه م (نه سمانی کچی نه بو بکر)،
که له ته مانی دوانزه سالیدا بووه، که نیوه شو له گڼ عبدالله ی بریادا نان
و ناویان بؤ ببه ن، عافری کوری فوهمه یر که شوانی نه بوپه کر بوو - که به شو
گوشت و شیریان بؤ به ریت، له پاشا رانه که ی بینن به سه ر پینګا که دا تاشوین
پن کان کویر بکاته وه.

نه وشه وه ی که پنځه مېر ﷺ نه بوپست دهرچن له مه ککه. قوره یشیه کان به
شیری پوته وه دهوری مالی پنځه مېریان گرت بؤ نه وه ی که هاته دهری به
هموویان بی کوژن، نه وشه وه پنځه مېر هه رله نیواری وه امامی علی له
جیگا که ی خوی نواند. قوربه یشیه کان هه رچنده له درزی دهرگاوه ته ماشای
جیگا که ی پنځه مېریان نه کرد - که وا یه کینکی تیا نوستوه - دلنیا نه بوون

که پیغمبر له جنگاکه ی خوی دهرنه چووه، له نیوه شه ودا پیغمبر هاته دهره وه بی نه وه ی که که س بی بینئ. وه بووی کرده مالی نه بو به کر. وه دووبه دوو رویان کرده نه شکو تی (تور) - که دور له ینگا. وه له خوار شاری مه که که وه به - بیانی که زانرا پیغمبر و نه بو به کر دهرچوون. بی برواکانی مه که که بلاو بوونه وه به ناوشارا، هیندیکیان چوونه مالی پیغمبر ﷺ. له (امام علی) یان پرسى کوا محمدو ابو بکر؟ فهرموی نازانم، نه بوو جه هل چووه مالی نه بوو به کر له نه سمانه ی کچی نه بو بکری پرسى: کوا باوکت ومحمد؟ ووتى نازانم، وتى درو شکیت. که له گهل شه پارلله به کی پیا مالی گواره که ی له گوئ په پری. وه هرچند له گهل خه ریک بوو به ک ووتى له دم نه هاته دهرئ، سن شه وه و نه شکو ته تنگدا مانه وه. که جی قاج. پاکیشانیان نه بوو. قوهره پیشه کان به لئنی سد خوشتریان دا به و که سه که بیان دوزینه وه. له بهر نه وه زه لام له هه موو لایه که وه دهرچوون بو دوزینه وه یان.

نه وانه ی که شوین پی یان هه لئه گرت. وه پسرپوربون له دوزینه وه ی شوین پی دا. هه موویان کوز کردنه وه. تا بگه پین به شوین جی پی کانیانا، نه وانه هه مویان ده ستیان کرد به گه ران، وه پوین تا گه یشتنه به رده می نه شکو ته که. له و کاته دا نه بوو به کر بو پاراستنی پیغمبر ﷺ خوی نه نویسنی به پیغمبر وه، نه لئ: نه گه ر من بکوژیم تاقه زه لامینک نه کوژئی. به لام گه ر تو بکوژیت گه لیک له ناو شه جی، پیغمبر ﷺ به دلکی به هیز وه ک پولا. بپوایه کی بی هاو تا وه، نه چرپینی به گوچکه یا نه فهرموی (لا عزن ان الله معنا) واته غم مه خه خوامان له گه له.

دوای سنی پوژ گه ران و سوپانه وه به دوویان، ئیتر بی هیوا مان له دوزینه وه یان وه بلا وه یان لی کرد. ننجا پیغمبر ﷺ و نه بو به کر هاتنه دهره وه له نه شکو ته که. وه به پی ی نه خشه یه که که له گهل عبدالله ی کور ی (اریط) دا کرد بو یان له وه پیش. عبدا لله به خوی و دوو وولاخه وه وینستابوو چاوه پوانی نه کردن.

له سه ره تای مانگی ره بیع الاول، له پیکه وتی مانگی حوزه یرانی سالی (۶۲۲ز) پیغمبر ﷺ و نه بو به کر له مه که که دهرچوون، وه به (۸) ههشت قونای دوو رودریژ گه یشتنه مه دینه. زور که س له پیاو ماقولانی شاری مه دینه، هاتبوون به پیری یه وه. به گاورو جوله که و موسلمان وه. له ماهیه کی که مدا مزگوت و خانوی خوی دروست کرد. وه هرچی گه وره و سه ر کوماری مدینه بوو - که ساله های سال بوو له یه ک زویربوو بوون - هه مووی ناشت کردنه وه، وه دوژمنایه تی کینه یی کونی له ناویان هه لگرت. وه ده سنی هه ریه کی که له مه که یی به کانی خسته ناو ده سنی به کی که له مه دینه یی به کانه وه. وه پشتینی برایه تی پنبه ستن، وه بانگ دانرا. وه پینج

فهرزه (بلا) بانگی نه دا له سر بانی مزگوت. وه په که په که خه لقی نه هاتن و
 موسلمان نه بوون. وه نه حکامی دین دهستی کرد به هاتنه خواره وه. وه (قبله)
 له (پیت مقدس) دوه بوو په که عبه. وه مه که که گیرا. وه قوره بش موسلمان بوون.
 وه نیسلامه تی بلاو بووه وه به هموو عره بستانا. وه پیغه مبه رځه له سره بانی
 که عبه وه پویه پووی نه و دار الندویه ویتا که هشت سال له وه پیش برپاری
 کوشننی پیغه مبه ریان تیا دابوو. وه پووی کرده مه که که یی په کان و نازادی
 کردن.

له ماوه ی نه م ده سالی مه دینه یه دا پیغه مبه ر دینکی عالیه می و یاسا و
 شه ریه تینکی نیسلامی و حکومتی دمه زراند له عره بستانا. که نه مانه
 هره کینکیان موعجیزه په که بقوخی.

دوای نه مه سال به دوای سالاهات. وه مانگی (محرم) په که له دوایه ک
 هاتووچو. دهمی به خوشی و دهمی به ناخوشی. دهمی به هات دهمی به
 نه هات. دهمی موسلمانانی نه بیننی له گوره یی و به رزی و دهمی له پهستی و
 زه بوونی دا. دهمی له نوستن دهمی له بیداری دا. به لام - الحمد لله - هه رگیز به
 مردوویی نای بیننی. واهم چه ند سالی دوای یه دا موسلمانان به قسه
 بیدار بونه ته وه. خوای بگردایه به کرده وهش بیدار بیونایه ته وه. وه
 شان به شانی ده وله تان بویتانایه. خوا بیکات.

خوای تاقه چرایه که که له هموو دنیا دا مابینه وه. چرای نیسلام و نوری
 قورثانه. خوای نه م چرایه نه گهر خوانه خواسته بکوژینه وه. دنیا نه بی به
 تاریکستان و کافرستان. ناوی خوا له جیهانا نامینی. خوای (مجدد) یک بنیره
 بقو دینه که ی خوت که تازه ی بکاته وه. وه نه م سه گ و گورگانه که نه یانه وی
 ریشه ی دهرینن له بالیان بده ی. وه خوایان به خوایان قرکه. وه ک تانیستا
 کردوته. خوای په حمیکه. خوای دهرویه ک.

دوور که و تنه وه له دین

نه ی موسلمانینه !

دهستوور باوی خواجه له دنیا به دا: هر که سینک یا هر که لینگ دهستی دایه بڼی دینی، وه له فەرمووده ی خواو پښغه مبه رڼه دوور که و ته وه. خوا تووشی به لآو (مسیه) تی نه کات بۆ نه وه ی بترسن و بگ پښته وه وه ته و به بکات وه له خوا بپار پښته وه. شاهد له سر ته م قسه یه قورخانه که له سووره ی (شعراف) دا نه فەرمووی: (وما ارسلنا فی قریه من نذیر الا اخذنا اهلها بالابساء والنساء لعنهم یضرعون) واته هر پښغه مبه رڼکمان نار د بیتنه سر میلیه تیک، نه گهر بر وایان نه مینایی، نه و میلیه ته مان دوو چاری به لآو مصیبه کردو وه، تا بترسن و پوویکه نه خوا، وه بپار پښته وه و بڼه وه سر پڼی ی راست.

هه روا له سووره ی (شعراف) دا نه فەرمووی (ولقد ارسلنا الی امم من قبلك فآخذناهم بالابساء والنساء لعنهم یضرعون) واته ئیمه پښغه مبه رانمان نار د بۆ سر که لانی پښوو، تا بر وای بڼن و خوا بپه رستن به لام بڼی نه مری خواو پښغه مبه رانیان کرد، ئیمه ش به به لآو مصیبه گرفتار مان کردن، بۆ نه وه ی بترسن و په شیمان بڼه وه، تا خوا به لاکه یان له سر هه لگرڼ. وه کو نه فەرمووی (فلو لا اذ حاجهم بأبسا تضرعوا) واته وه ختیک که به لآو مصیبه تی ئیمه یان توش نه بڼی بۆچی ته و به ناکه ن و په شیمان نابنه وه؟ تا ئیمه ش به لآو مصیبه ته که یان له سر هه لگرڼ.

ته م دهستوری خواجه، وه که دهستوری ناوخممان وایه له دنیا دا، چون باو کینک که کورینکی تاقانه ی بڼی و غه له تیک بکات. باو که که نه سیحه تی نه کات که نه کاره جارینکی تر نه کاته وه، وه نه گهر هاتو کردیه وه. باو که که لی ته دات، وه تا زۆرتری بکاته وه باو که که خراپتری لی ته داته وه. خواش ده ر حق به بڼه ده ی خوی وایه. به لکو خوا سه د هه زار جار له و باو که به ره حم تره، ده ر حق به بڼه ده کانی خوی.

نه ی موسلمانینه ! وه که چون هه میشه له رادیو نه بییستین وه له و رۆژنامه کانا نه یان خوینینه وه. سال نه له چه ند لایه که وه له سر زه وی. بومه له رزه ی زۆر به میز و به ته و ژم پوونه دات، وه به هه زاران مال ویزان نه کات. وه به هه زاران موقوف نه کوژی و نه یانکا به ژیر خاکه وه. یابه باران و لافاو هه زاران مال ناو نه ییا و ناده می نه خنکی و بریندار نه بڼی، وه هه زاران خیزان بی

مال و حال نه مینیتته وه. یابه بای به هیز و گنژه لوکه شاران و دینهان و ویران نه کات. وه هه زاران که س بریندار و مال ویران نه بن. نه وه شاری (نه غادیر) له جه زائیر که چهند سالیکی له مه و پیش له یه ک ده قیقه دا به بومه له رزه غه وریوو. وه چوو به ناخی زه ویدا. نه وه چین که چهند سالی له مه و پیش گه وره ترین بومه له رزه ی تیا بوو. وه شکاری (تانهشان) -شاریکی پیشه سازی به- ویران بوو. وه ملیونیک ناده می تیا کوژرا. وه بپوون به ژیر خانوو کارگه ی گه وره گه وره وه. وه هیزی نه بومه له رزه به بانزه هه زار جار له (قبله) زه ره که ی هیروشیما له ژاپون به هیزتر بوو. که (قبله) هیروشیماش به قد بیست هه زار تن ماده ی (تی. این. تی) به هیز بووه. نه وه تورکیا که له ماوه ی نه م بیست و سی ساله دا هه شت نو ده جار بپومه له رزه ی زور به هیزی تیا بوو. وه هه موو جارنیک هه زاران کوژراو و بریندارو مال ویرانیان بووه.

زور دورنه روین نه وه نه م گرانی به ی که وا خنیه تیکی ره شی هه لداوه به سه ره هه موو عاله ما. وه ژیانی تال کردووه. وه نرخی هه موو شتیکی روژ به روژ سه ره نه که وئ. له گه ل ده پانزه سال له مه و پیشا یه ک به چل و یه ک به په نجا زیادی کردووه.

خو نه م نه خوشی به ی که وا بلاویوته وه له ناوماننا. هه ره که سیک تو ته ماشای نه که بیت یا نه خوشی زه ختی هه به. یانه خوشی شه کری هه به. یانه خوشی دلی هه به. یان نه خوشی (په بوو) ی هه به. یان دوچاری نه خوشی سه ره تانه. یا قورحی معده به. یاشه له له. نه مانه هه مووی ئینزاریکی خوان بو نه م عاله مه ی که وا ضال و گومرا بپوون. سا به لکو ته و به بکه ن و بگه پینه وه. وه له خوا بلالینه وه که عه فومان بکات و ده رگای په حمه تی خویمان لی بکاته وه.

نه گه ره میلیله تیک ضال گومرا نه بووه. بو چی له بازارو سه رجاده کان به هه زاران جنیو نه دریت به دین بن نه وه ی یه کینک له سه ری هه لبداتی. یا بوچی کوپان جلی کچان له به ره نه که ن و کچان به رگی کوپان نه پویشن؟ ئیستا به داخه وه کوپان وه که کچان خویمان ئارایش نه ده ن. وه پیرچ و نه گریجه نه هیننه وه.

یابوچی ژنی موسلمان. که باوکی موسلمان و میزدی موسلمان و بپرای موسلمان. که چی خوی به سوراوو سپاوه وه. وه به سه رو سنگی روت و قول و لنگی رووته وه نه سوپیتته وه به سه ره جاده و ناوبازار. بو میزده موسلماننه که ی. یابرا موسلماننه که ی. یا باوکه موسلماننه که ی مه نی ناکات. یا بو پای عام قسه ناکات. وه استنکاری نه م نه حواله ناکات!!!

له مانه له هه مووی خراپتر نه وده که مرو بی دینه کانمان له علیه قورشان نه دوون. وه نه لیر. ئارای قورشان هه مووی پیچه وانه ی مکتشفاتی علمی

ئەمروپە، لە کاتینکا کە ھەرچی (مکتشفاتی علمی) ئەمروپە ھەبە، قورئان ھەزارو
 سێ سەد سأل لەمە وپیش باسی کردوو، ھەک لە تەفسیری خال جزمی
 یە کە ما باسماں کردوو، کە ئەمە گەرەترین معجزە ی قورئانە کە ئەمروپە
 دەرکەوتوو، ھە ئەبوو بێ دینە کائماں ھەموو بېروایان بینایە، ھە بگەرانیە تەو،
 ئە ی موسلمانینە! ئەمانە ی کە باسماں کرد ھیندیکن لە ئادابی
 ئە روپایی یە کە ئە ئیمە لە وانماں ھەرگرتوو، ھە چاویان لێ ئە کەین، و تقلیدی
 یان ئە کەین ھە ئە خلاقە جوانە کانی ئیسلام ماں ھە رامۆش کردوو، بۆیە خواش
 دوو چاری ئەم ھەموو تەنگانانە ی کردوین.
 ئە ی موسلمانینە! زۆر لە تەنگانە داین، با ھەموو لە گوناھ ی خۆماں تۆبە
 بکەین، ھە یارمەتی دینە کە ماں بدەین، ھە ئامۆزگاری مال و منالە کائماں بکەین،
 سا بە لکو خوا پرە حەمماں پێ بکات، ھە لەم تەنگانانە پرگارماں بکات،
 خوا یە ئیمە عەبدیکی پرورەش و گوناھبارین، خوا یە تەو بێ و پەشیمانین،
 خوا یە تۆش بە لوتف و میھرەبانی خۆت لیماں خوش ببە، ھە چاوماں لێ
 بپۆشە، ھە ھیدایەت ماں بدە بۆ پرێگای راستی ئیسلام، ھە تەنگانە ی پرۆزگارماں
 لە سەر ھەل بگرە.

قورئان

نه یه مسلمانینه !

خو له ته عریفی قورئانا نه فہرموی (لو انزلنا هذا القرآن علی جبل لرأیہ خاشعا متصدعا من خشية الله) یه عنی نه گهر قورئانمان بناردایه ته خواره وه بقو کئیوکی گهره ی سهخت، وه نه وکئیوه وهک ئاده می تن گه یشتنی بیوايه، بن گومان له ترسی خو، وه له ترسی نه وه ره شه و گوره شانہ ی که له قورئانا هن نه و کئیوه پارچه پارچه نه بوو، به لام ئاده می به م هه موو زه بوونی به وه که هه یه، نه لئی نه ترسن و نه گوئی نه داتی به لکو می واش هه یه که خرابه ی لن نه گری.

قورئان پوخته و پالای هه موو ناینه کانی پینشووه. وه تو مارینکی پاک و ته میزه بو نه وه موو ئاموژگاری به جوانانه ی که پیغه مبه رانی پینشو به رودوا پینشکه شیان کردوه به کو مئی ئاده می له به ره به یانی میژووه وه تانه مړو. قورئان کوځایه کی نذر گهره و پیروزه بو نه وه موو په نده به رزانه ی که له هه زاران ساله وه دراوه به گوڼچکه ی ئاده می دا له لایه ن نووح و ئیبراهیم و موساو عیساوه.

قورئان کورته ی هه موو سه ول و ته قه لای پیغه مبه ران و پیاوچا کانی جیهانه، له گه ل تا قی کردنه وه به راوردی هه زاران سالی ئاده می، که پینشکه شی نه کات به مسلمانان بو نه وه ی ببی به تویشووی ړنگای دورو دریژی قیامه تیان.

قورئان ئاموژگاریکی دلسوزه وهک خه تیپینکی گویا، وابه سه ر مینه ری خیتاباته وه. هه میسه هاوار نه کات موسلمانان که نه م نپشه. باشه بیکه ن و نه وه خرابه، مه یکه ن، نه وه دؤستانه و نه وه دوژمنانه. نه وه جی مه ترسی به ئاگاتان لنی بن و خوتانی بو ئاماده بیکه ن.

قورئان نامه یه کی ئاسمانی یه، هاتوته خواره وه له لای خواوه. بو سه ر دل و دهرونی پیغه مبه ری ئیسلام، به هوی جویرائیلی نه مینه وه. بو راگه یاندنی به هه موو ئاده می سه رزه وی، به ره ش و سپی و، سووو زهردی یه وه. وهک خوا خوی نه فہرموی (تبارک الذي نزل الفرقان علی عبده لیكون للعالمین نذیر) یه عنی به رزوځه وره یه نه و خوابه که قورئانی نار دوته خواره وه بو به نده ی

خوی که پیغه مبه ره. تا ببی به ترستینر بق هه موو ناماده بی سر زه ویی. له هه موو چه رخنیکا، وه له هه مووشوینیکا تا رۆزی قیامت.

قورئان نامه یه کی دینی و، کۆمه لایه تی و، ئابووری و میژوویی و، په وشت و خوویی و، زانیاری و، سیاسی یه، ده ستورو باوی خوا نیشان شه دات له دین و دنیا دا، وه هۆی پیشکه وتن و، پاشکه وتن و، مردن و، زیندوو بوونه وه ی گه لان پیش چاو نه خات، له بهر شه وه قورئان له زۆر کۆنه وه به هه موو زبانیکی زیندوو ته فسیرو ته رجه مه کراوه، وه عاله م به هره ی لئ وه ره بگرن و ئیستفاده ی لئ نه که ن.

له پۆژیکه وه که قورئان هاتۆته خواره وه، موسلمانان به ده ست و به ده م گرتویانه، وه له گه لیا خه ریکن، وه به سه ده ها ته فسیریان لئ نوسیوه و ته رجه مه یان کردووه، وه به هه زاران کتیبیان نوسیوه ته وه به خه تی زۆر جوان، وه به بۆیه و زه ره که فت کاری ئارایش دراوه، جگه له وه ی که به هه موو زبانیکه ته رجه مه کراوه، وه هیچ مه کته به یه ک نه ماوه له دنیا که شه مۆ ته رجه مه ی قورئانی تیا نه بی.

به لئ قورئان شه وه تی هاتۆته خواره وه عاله میکی خستۆته گه پ. وه ده رگای زانین و زانیاری کردۆته وه له هه موو دنیا، وه بق زانیی قورئان هه زاران هه زار ته تلیف کراوه و علم دانراوه له لایه ن عوله ما ی ئیسلامه وه، خوا جه زایان بداته وه، وه شه مۆ (مکتبه ی وا هه یه له (مه ککه) و (مدینه) و پایته ختی حکوماتی ئیسلامی، که به ملیۆن کتیبیان تیا هه لچنراوه به ره نگینک ئینسان که شه چیته ناو شه مه کته بانه، وه شه بینن وا به مه لایین کتیب نوسراوه و هه لچنراوه له ته فسیری قورئان و، علوم ی قورئان و، شه سراری قورئانا، بی اختیار سامی لئ نه نیشی، وه به ناچار ی سه ری شه رم و حه یا دانه وینن به رانه به به گه وره یی قورئان.

هه ره له بهر شه م تین و ته وژی قورئانه یه له دل و ده روونی موسلمانانا، که سیاسی یه کانی پۆژه لات و پۆژاوا، له زۆر کۆنه وه، به هه موو میژو توانای خو یانه وه شه نه گن له گه ل قورئانا، چ به چه ک و چ به پاره چ به فووفیل، وه شه یانه وی شه م تاقه چرایه به کۆژینه وه له دل و ده روونی موسلمانانا، تابه تاریکی بمینینه وه وه هه رچیکیان هه یه لئ یان بدن.

نا بینن هه ر دزیک که بیه وی به شه و مالیک به ری له پیش شه وه چراکانی شه کۆژینته وه، وه ته لی کاره باکه ی شه بری، ئینجا به شه ره زووی خوی تالانی شه کات و گه سکی لئ شه دات.

شه مه کرده وه ی پۆژئاوایی و پۆژه لاتی به کانه له زۆر کۆنه وه، که ده سستی دزی و نا پاکیان دریز کردووه بق وولاتی موسلمانان، وه هه ر چیکیان چنگ که وی شه بدن و کیشه ی لئ نه که ن، ته نانه ت له کتیه ده ست نوسه کانی شیان.

نه مړو پایته ختيځک نيه له پژ ه ل ا ت و پژ ن ا و ا د ا ، و ه ک (له ن د ه ن) و (به ر ل ي ن) و (پ ا ر ي س) و (ر و م ا) و (به ک ي ن) که ي ه ک ي ح ف ت ا ه ز ا ر و س د ه ز ا ر ک ت ي ب ي د ه س ت ن و و س ي ئ ي س ل ا م ي ت ي ا ن ه ب ي ئ ئ ي س ت ا ش ئ و ق س ي ه ي ک س ه ر ه ک و ه ز ي ر ي ئ ي ن گ ل ي ز (گ ل ا د س ت و ن) ک ر د و و ي ه ت ي له م ج ل س ع م و م ي به ر ي ت ا ن ي ا د ا ، و ه له ئ ا خ ر و ئ و خ ر ي س د ه ي ن و ز د ه ه ر و ا د ه ن گ ن د ا ت ه و ه له گ و ي چ ک ي ه م و و م و س ل م ا ن ي ک ي به غ ي ر ه ت ا ، که به ه م و و ب ي ح ي ا ي ي و ب ي ش ه ر م ي ه ک و ه و و ت ي ه ت ي : ک و س پ ي ه ر ه گ و ر ه م ا ن له و و ل ا ت ي ئ ي س ل ا م ا که ن ا ي ه ل ي ب م ي ن ي ي ن ه و ه و ج ي گ ي ر ب ي ي ن - د و و ش ت ه :

ي ه ک ه م ق و ر ن ا ن ، د و و م که ع ب ه ، و ه ن ه ب ي ئ م د و و ش ت ه ه ل گ ي ر ي ن و ن ه ي ل ر ي ن ، به ه ر ن ر خ ي ک ب ي .

به ل ي ئ ئ ي س ت ع م ا ر ، به ق و ر ن ا ن ي ن ا و ي ، چ و ن که ق و ر ن ا ن و ه ک ش ا خ ه ک ا ن ي ق ه ن د ي ل و پ ي ر ه م ه گ ر و ن ، له به ر س ي ل ا و ي ئ و ا ن ا و ي س ت ا و ه . و ه ه م و و ل ا پ ه ر ي ه ک ي ق و ر ن ا ن ش ر ي ف ق ه ي م ه ر د ي ي و ن ه به ر د ي ن ، ئ ه ي ا ن د ا له م و س ل م ا ن ا ن ، و ه ج ل ه و گ ي ر ي ا ن ئ ه ک ا ت له د و س ت ا ي ه ت ي ح ک و م ا ت ي ئ ي س ت ع م ا ر ي ي و ت ي ک ه ل ي له گ ل ب ي ب ر و ا ي ا ن ا ، ئ ه ف ه ر م و ي : (ي ا ا ي ه ا ل ذ ي ن ا م ت و ل ا ت خ ذ و ا ب ط ا ن ه م ن د و ن ک م ل ا ي ا ل و ن ک م خ ي ل ا) ي ه ع ن ي ئ ه ي ئ و و ک ه س ا ن ه ي که ب ر و ا ت ا ن م ي ن ا و ه ، د و س ت ا ي ه ت ي م ه گ ر ن له گ ل ئ ه و ا ن ه ي که ه ا د ي ن ت ا ن ن ي ن ، چ و ن که ئ ي ف س ا د ي ئ ه خ ل ا ق ت ا ن ئ ه ک ن .

و ه ن ه ف ه ر م و ي : (ل ا ت ح د ق و م ا ي و م ن و ن ب ا ل ل ه و ا ل ي و م ال ا خ ر ي و ا د و ن م ن ح ا د ا ل ل ه و ر س و ل ه و ل و ک ا ن و ا ا ب ا ئ ه م ا و ا ب ن ا ئ ه م ا و ا خ و ا ن ه م ا و ع ش ي ر ت ه م) ي ه ع ن ي ئ ه ي پ ن ف ه م ب ه ر ي خ و ا ، ت و ي ه ک ي ک ن ا د ا و ز ي ت ه و ه که ا ي م ا ن و ب ا و ه ر ي به خ و ا و ر و ئ ي ق ي ا م ت ب ي ي و ب ي ي ب ج ي د و س ت ا ي ه ت ي ب گ ر ي ئ له گ ل د و ش م ن ا ن ي خ و ا و پ ن ف ه م ب ه ر ا ب ا ئ ه د و ش م ن ا ن ه ش ب ا و ک ي ا ن ب ن ي ا ن ک و ر ي ا ن ب ن ي ا ن ب ر ا ي ا ن ب ن ي ا خ ز م ي ا ن ب ن .

ن و ر د ه م ي ن که ئ و ر و پ ا به م و ي (م ب ش ر) ه ک ا ن ي ا ن ه و ه خ ه ر ي ک ن که و ه ر م ا ن ب گ ي ر ن له د ي ن ه ک ه م ا ن ، ت ا ئ ي س ت ا ن ه ي ا ن ت و ا ن ي و ه . به ل ا م ئ ه م ه ح ف ت ا ه ش ت ا س ا ل ي ن که د ه س ت ي ا ن ک ر د و و ه به ت ي ک د ا ن ي ب ي ر و ب ا و ه ر ي ه ه ن د ي له گ ه ن ج ه ک ا ن م ا ن . ن ه خ و ا ز ه ل ا ئ ه و ا ن ه ي که له (ج ا م ع ا ت) ي د ه ر ه و ه ئ ه خ و ي ن . و ه د ه س ت ي ه ک ي ا ن د ر و س ت ک ر د و و ه له پ و ل ه و ج گ ه ر گ و ش ه ي م و س ل م ا ن ا ن که ن و ر ب ي ئ ن ا گ ا ن له ق و ر ن ا ن و له س ه ق ا ف ه ت ي ق و ر ن ا ن ، و ه ک ر د و ش ي ا ن ن به د ا ر د ه س ت ي خ و ي ا ن ، به ل ا م خ ه ي ا ل ي ا ن خ ا و ه . چ ر ا ي ه ک که خ و ا ه ل ي گ ي ر س ا ن د ي ي ، به ف و و ي د ه م ي ئ م و ن ه و ن ا ک و ر ئ ي ت ه و ه ، خ و ا خ و ي له س و ر ه ي (ت ه و ي ه) د ا ئ ه ف ه ر م و ي : (ي ر ي د و ن ل ي ط ن و ا ن و ر ا ل ل ه ب ا ف و ا ه م ، و ي ا ب ي ا ل ل ه ا ل ا ن ي ت م ن و ر ه و ل و ک ر ه ا ل ک ا ف ر و ن) ي ه ع ن ي ب ي ب ر و ا ک ا ن ئ ه ي ا ن ه و ي ن و و ر ي خ و ا - که ق و ر ن ا ن ه - به ف و و ي د ه م ي ا ن ب ي ک و ر ئ ي ن ه و ه ، و ه خ و ا ن و ر ي

خوی ته واو نه کات، وه نه یکه یه نن به پله و پایه ی خوی، با بن بره وایانیش
پن یان ناخوش بن.

دینی ئیسلام دینی خوابه، نه بن هر بمینی، (مصطفی کمال) که بوو به
(رئیس جمهوری) تورکیا، خه لافه تی ئیسلامی مه لگرت، وه حکومه نه که ی
له حکومه تیکی ئیسلامی یه وه کرد به حکومه تیکی لادینی، وه حروفی عه ره بی
کرد به حروفی لاتینی، جاران که موسلمانان له راسته وه بو چه پ نه یان
نووسی، نه و کردی به نووسین له چه په وه بو راست وه ک نووسینی ئینگلیزی،
به لام له پاش چند سالتیک که (مصطفی کمال) نه ما، دینی ئیسلام له تورکیا
چوو وه دؤخی جاران، به لکو ئیستا گه لن گه لن له جاران به میز تره
والحمد لله.

نه ی موسلمانینه! ناگاتان له نه خلاق مناله کانتان بن، چ کور چ کچ،
ناموزگاریان بکه ن، ری ی دین یان نیشان بده ن، به منالی نه گه ر ماموستاتان
بو راگرتوون دهرسی قورئانیان پن بلین.
خوا ناگاداریی خومان و بیروباوه رمان بکات، سه رمان لی تیک نه دات و
ناخر شه رمان نه کات.

درؤ

نه یی مسلمانینه

گوناح له ناو ئاده می دا ئیجگار زۆره، وه گه لئ جۆری هیه. به لام هیجیان نابین به درؤ، وه هیجیان به قه درؤ پیس و ناشیرین، وه نهنگ و شوره یی نین، ئینسانی درؤزن له ناو کۆمه له ی به رزا زۆر سووک و پيسواو بئ ترخه. ته نانه له ناو مال و منالی خوشیا بئ حورمه ته.

ئه م هه موو گونا هانه ی که هه ن میندیکیان له ئاینیکن حه رام و له ئاینیکی ترا حه رام نین، یا شتیک له ناو کۆمه له و گه لیکه نه نگ و به دناوی یه. که چی له ناو گه لیکه ترا وانی یه. به لام درؤ له هه موو ئاینیکا وه له ناو هه موو کۆمه ل و گه لیکه ناشیرین و نه نگ و شووره یی و به دناوی یه.

له به رئه وه زانا یانی په وشت و خو (علمای اخلاق) له قائمه ی گونا هانا، درؤیان له سه ری سه ره وه دانا وه، وه به یه که مین شتی پیس و ناشیرین یان دا وه ته قه له م، چونکه درؤ کانگا و سه رچا وه ی هه موو خراپی و گونا هیکه، وه مایه ی هه موو ئاژا وه و نا کۆکی یه که، جگه له وه که نیشانه ی نامه ردی یه. یه کیکه تۆزیک مه ردیی تیا بئ درؤ ناکات.

با وه ر نا که م یه کیکه ببئ له جیهانا که دوو چاری زه ره رو زیانی درؤ نه بوو بئ، وه درؤ - وه که مار- پیوه ی نه دابئ.

ئیمه ئه گه ر به چاویکی و ورد بوونه وه ته ماشا بکه ین، تن ئه گه ین که ئه م هه موو ئاژا وه و نا کۆکی یه که له ناو هه یه. هه مووی مایه ی درؤیه. ئه گه ر درؤ نه بوایه هه موو لایه که به ناشتی و ئاسایش دا ئه نیشتن، وه که س له که س زویر و دلگیر نه ئه بوو.

هه ر درؤیه که با وه پری له ناو خه لقا نه هیشته وه، وه که س با وه پری به که س نه ما وه.

هه ر درؤیه که فروفیللی بلا و کردۆته وه، وه دلی خه لقی له یه کتر زویر کردو وه، وه هه موو که سینکی له یه که پچری وه.

هه ر درؤیه ئیشیکی وای کردو وه که هه یج که سینک به هه یج که س با وه پری نه کات و بشتی بئ نه بستی.

هه ر کۆمه ل و گه لیکه که درؤ له ناویا بلا بو وه، ئه و گه له ئه بی نه مینئ. و له ناو بچئ، ئه و گه له وه که گه لی (عاد) و (مردی) لئ دی که خوا کردنی به وانه ی

پۇزگار. بە ۋەنگىكى وا كە بەردى بناغى دىوار و تەۋلەكى خانوى
بوخواۋىشان نەماۋە.

گەلىك چۈن ئەمىنى ۋاپاە دار ئەبى كە ھىچ كەسىكى باۋەرى بەھىچ
كەسىكى نەبى. ۋەھىچ زەلامىكى لە ھىچ زەلامىكى دىنيا نەبى. ۋەھىچ
كەسىكى لە سەرو مال و ناموسى خۇى ئەمىن نەبى.

كۆمەلىك چۈن ئەمىنى. ئەۋەندە دېۋزىن بى. بە دىمەن بە دەمتەۋە پىن
بەننى و كەچى لە دلا جۇرىكى تىرىن.

گەلىك چۈن ۋاپاە دار ئەبى كە دل و زمانى ۋەك يەك نەبى. كۆمەلىك چۈن
بەرقەرار ئەبى كە قەسى ۋەك شەكر و مەپەسى ۋەك زەھرى مار ۋابى.

لەبەر ئەمانى كە وتمان قورشان ناۋى دىۋ بەشتىكى زۇد زۇر خراب و
ناشېرىن ئەبات. ۋەئەفرموى (انما يفرى الكذب الذين لا يؤمنون بايات الله) واتا
يەككىك دىۋئەكات كە ئىمان و باۋەرى بە خوا نەبى. بەلام كە يەككىك
باۋەرى بە خوا بوو. باۋەرەكەى ئەيگىرئەۋە لە دىۋكردن. ۋەلە ترسى خوا
ھەرگىز ناۋىرى دىۋىكات. چۈنكە ئەزانى خوا ئاگى لەھەموو قەسە و گوفت
ۋگۈيەكىتى. بەلام ئەۋانەى كە باۋەرىان بە خوانىيە. ھەياناكەن نەلە خوا و
نەلە بەندەى خوا. بەلكو بە دىۋىاى عومرىان دىۋئەكەن و بەدىۋئەكەۋە.
كەچى جارىك تەرىق نابنەۋە.

پىغەمبەر (ثەفرموى) (طبع المؤمن على كل خلق الا الخيانة والكذب) واتە
ئەگونجى موسلمان ھەموو جۈرە خولقنىكى خرابى بى. بەلام ھەرگىز
ناگونجى (خيانە) و دىۋى بى. يەنى خيانەت و دىۋ ھەرگىز لەگەل
ايمان و باۋەرا كۆنابىتەۋە.

دوۋبارە پىغەمبەر ﷺ (آية المنافق ثلاث، اذا حدث كذب، واذا وعد
خلف، واذا اؤتمن خان) واتە نىشانەى منافق و ناپاك سى شتە. يەكەم كە
قەسى كرد دىۋىكات. دوۋەم كە بەلىنى دا بەلىنەكەى نەباتە سەر.
سىتەم كە سپاردەيەكت لەلا دانا خيانەتى لى بكات.

پىاۋى دىۋزىن ھەر لە دىنيا دا خوا تۆلەى لى ئەستىن. بەم ۋەنگە سوک و
بىن نەۋدى ئەكات لە بەر چاۋى ھەموو كەسىك. تەنانتە لەبەر چاۋى مال و
منالى خۇشى. ۋەقەسە راستەكانىشى ھەموو كەس بە دىۋى ئەزانى. ئەۋەلە.
لە ھەر نىش و كارىكا بى. سەرناكەۋى. بەلام پىاۋى راست گۆ. ھەموو كەسىك
باۋەرى پىن ئەكات. ۋەقەسى ۋەك سەنەد ۋاپە. پىشىنان ووتىانە: (راست
گۆ شەرىكى دەۋلەمەندە) چۈنكە ھەموو كەس باۋەرى پىن ئەكات. بەلام
دىۋزىن كۆپى خۇى باۋەرى پىن ناكات.

قورئان زور باسی درؤ ئەکات، وەبەسەر و گویلاکی درؤندا دانەمالی، وە لە ٣١١ ئایە تا ناوی درؤ ئەبات بەرەنگینکی وا مەردوم ناوچەوانی لێ گرزگا و دلی لێ تیکەل بێ.

مەروەک گلۆپینکی سور کە مەلکرا لە شوپینیک نیشانە ی خەتەرە، ئەم (٣١١) جەرەش کە لە قورئانا ناوی درؤ براوە، مەموو جاریکی وەک گلۆپینکی سوور وایە کە نیشانە ی خەتەرە، بۆ ئەوەیە تا مەردوم خراپە ی درؤی لە بیر نەچیتە وە، وە لە مەموو لاپەرە یەکی قورئانا تووشی ئایە تینکی وایبێ، تا بزانی کە شتینکی زۆر خراپ و خەتەرناکە.

بۆ نمونە قورئان لە شوپینیکا ئەفەرموی (ویل للمکذبین) واتا وای بفر درؤزان، لە شوپینیکی ترا ئەفەرموی (ولا تطع الکاذبین) لە شوپینیکی ترا ئەفەرموی (وفرنی والمکذبین) لە ئایە تینکی ترا ئەفەرموی (والله يشهد ان المنافقين لکاذبون) لە ئایە تینکی ترا ئەفەرموی (سماعون للکذب اکالون للسحت) لە ئایە تینکی ترا ئەفەرموی (لا یسمعون فیها لغوا ولا کذباً) لە ئایە تینکی ترا ئەفەرموی (انا قد اوحی الینا ان العذاب علی من کذب وتولی) لە ئایە تینکی ترا ئەفەرموی (کذبت قبلهم قوم نوح) لە ئایە تینکی ترا ئەفەرموی (ان کل الاکذب الرسل فحق عقاب) هەر وایە لە مەموو لاپەرە یەکا ئایە تینکی وائەفەرموی تالەدوایی دا ئەفەرموی (ثم نبهله فنجعل لعنة الله علی الکاذبین) واتە (لعنە یی) خوا لە مەردومی درؤندا بێ.

لە خوا داوا ئەکەین کە بمان پارێزی لە درؤ، وە ئەم دەردە پێسە مەلگرنی لە ناوماندا، تا مەموو لایەک وەک برادەرست بکەینە ملی یەک، وە بە خوشی و برایەتی و ناشتی بژین.

کردو کۆشی

ئەي موسلمانينه !

ههچ شتێك لای خوا به قەد نیشكردن و هەڵدان گرنگ نی بە لە ژبانی ئادەمی دا، پێغه مەبر (ئەفەرموی) (ان الله كتب علیکم السعی فاسعوا) واتە خوا نیشكردن و هەڵدانی لە سەر پێتویست کردبوون، تانە توانن نیش بکەن و هەول بدەن.

ئەي موسلمانينه ! نیشكردن و هەڵدان کلیلی دەرگای خۆشی و خۆشەختی هەردو جیهانە. لە نیشكردن باشتر شتێکی تر نیە، خوا لە قورئانا دەست کەوتنی دین و دنیا ی بە سەتۆتە و بە هەڵدانی ئادەمی پەوێ. ئەفەرموی: (وان لیس للانسان الاسعی) واتە هەرچی ئادەمی بە هەول و تەقە لای خۆی پەیدای ئەکات دەستی ناکەوێ.

نیشكردن و هەڵدان لە هەموو کاتێکدا، وە لە هەموو شوێنێکدا شتێکی زۆر پێتویست و گرنگە بۆ ژبانی ئادەمی. بە لکو هەرچی ئەبینن لە ئاوە دانی سەرزەویی، هەمووی بەری هەول و تەقە لای ئادەمی پە.

ئێمە ئەگەر ورد ببینە و، تێ ئەگەین کە ههچ گەلێکی مردوو، بە بێ هەول و تەقە لای پۆلە و جگەر گۆشە کانی، زیندوونە بۆتە و، وە ههچ خهزانیکی هەژاری زەبوون، بە بێ کۆشش و پەنجی پیاوێ کانی، دەوڵە مەند نەبوو و، ئەکە و تۆتە خۆشی پەوێ.

ئەي موسلمانينه ! گەورەیی و بەرزێ گەلان بە پێی نیشكردن و هەڵدانی پۆلە و جگەر گۆشە کانی، هەر گەلێک تاپۆلە کانی نیشكەر و هەڵدەر و، کۆل نە دەربن، ئەو گەلە لە سەر کەوتن و پێشکەوتن و بە زێبوون و دا ئەبن، وە هەر گەلێک پۆلە کانی تەمەل و تەو زەل و ئێش ئەگەر بن، هەمیشە لە کەم بونە وە و لە ناوچوون دا ئەبن.

هەر لە شاری سلێمانی دا گەلێ خانە دانی گەورە مان دی کە پیاوێ پێشووە کانیان بە هەول و تەقە لای خۆیان، خۆیان پێ گە یاند، تا گە یشتن بە پایە یەکی بەرز، لە پاش خۆیان بە هۆی منالی ناوێ جاخە وە جەنگا کانیان کوێر بوو وە، دارایی یان بلاو بوو وە، خانویان فروشار و، مال و منالیان بەرە وازە، جیگا و پێگایان کەوتە دەست بێگانان.

ئەي موسلمانينه ! هەول دان و پەنج دان لە سروشتی ئادەمی دایە، واتە ئادەمی بە سروشت وادروست کراوێ کە لە گەل هاتە جیهان وە هەول بداو

په نځ بدات، ته ماشاګن منال که له دایکې که وته خواره وه، هینشتا چاوی نه پشکو تروه، که چې ده ست نه کات به ګریان و هاوارهاوار و ده ست و پښ جولان په که له سر په ک، و هک بیه وئ هموو دانیشتوانی سر زه ویسی تن بګه یښی، و ه پښیان بلن که ناده می بؤ نه وه دروست بووه که بجولن و نیش بکات، و ه ه ول و ته قه لا بدات، و ه ل ه م هاتنه جیهانه یا زه ریه په کی به سره وه په که نه بې پیدا له ه ول و ته قه لا و په نځ و کوشش به رانه به و ساغی و ته ندروستی په ی که ه په تی، و ه به و پارووه نانه ی که نه یخوا و ژبانی خوی پښه پاریزی، نه ګینا نه بې به بار به سر کومه له وه، و ه کومه لیش بښ ګومان پیاوی ته مه ل و ته وه زه ل و نیش نه کړی ناوی، و ه ه میشه پشت ګویی نه خات.

نه ی موسلمانینه ! دانیشتن و نیش نه کړدن، نه ګر پښه وانه ی ده ستور و باوی جیهان بښ، بښ ګومان پښه وانه ی شاینی نیسلا میشه، نه وه قورثانی پیروز نه فرموی له پژی جومعاند ا که پانګی نیوه پو درا، دوکان ه لګرن و بچن بؤ (جمعه) و ګوئ بګرن له خوتبه، که له ګل لښ بوونه وه بلاوه ی لښ بګن، و ه به (کسب) و کاری خوتانه وه خه ریک بښ، و ه دوا ی رنق و پژی خوتان بګون، نه فرموی (یا ایها الذین آمنوا) نه ی موسلمانینه (اذا نردی للصلاة من یوم الجمعة) کاتیک له (جمعه) دا پانګی نیوه رڼ (فاسعوا لذكر الله و ذروا الیبع) ده ست له کرین و فروشتن ه لګرن، و ه به په له بچن بؤ جمعه (ذلکم خیر لکم ان کنتم تعلمون) نه م کرده وه په بؤ خوتان باشته نه ګر تن بګن (فاذا قضیت الصلاة فانتشروا فی الارض وابتغوا من فضل الله) کاتیک که نویژی جمعه کرا، بلاوبینه وه به سر زه ویدا بؤ (کسب) و کار، و ه بګه رڼ به شوین رنق و پژی خواوا، به لام له و حه له شا خواتان له بیر نه چپته وه، و ه کسو نه فرموی (واذکروا الله کثیرا لعلکم تفلحون).

نه ی موسلمانینه ! نیش کړدن و ه ولدان کاریکې ناچاری په، چونکه هه رچې ه ول نه دا، و ه به رنه جی شان و عه ر ه قی ناوچه وانی خوی نان په یدا نه کات، نانی ده ست ناکه وئ، ته ماشاګن نه وه پښه مبه ران (درودی خویان لښ بښ) هموو نیشکېر بوون، و ه به رنه جی شان و عه ر ه قی ناوچه وانی خویان ژباون.

نه وه داود پښه مبه ر (ناسن ګر بووه، به ده ستی خوی زړینی دروست کردوه و فروتویه تی).

نه وه نوح پښه مبه ر (دارتاش بووه، و ه به ده ستی خوی که شتی دروست کرد بؤ پزګار کردتی خوی و موسطمانه کانی له توفان.

نه وه موسا پښه مبه ر (که هشت سال له سر په ک شوانی) (شعیب) پښه مبه ر بووه.

نه وه پښتغه مېرې نيسلام حه زړه تی محمد ﷺ تا لای نه بو تالیبی مامی بوو. شوانی بؤ نه کرد. له پاشا که گه وړه بوو نجا به پاره ی خدیجی کچی خووه ښلده چوو بؤ شام و تجاره تی نه کرد. هیچ پښتغه مېرېک نه یو ستره به خیری نه م و نه و بڑی. وه هیچ کامنکیان هیچیان له که س گل نه داوه توه. وه هه موو ویستوویانه به کردو کؤشی خویان بڑین. چونکه که سابه ت له هه موو عبادت و خوا په رستی به که گه وړه تره.

نه گپړنه وه که کیسرای شای عه جه م - بؤږی نه گه پړی به قه راغ شارا، چاوی به پیره میردیک نه که وی که نه مام نه نئږی. شا پیتی نه لی: مامه به تو چی نه م نه مامانه ی که نه یان نئږیت ؟ نه گونجیت تو نه میتیت تا نه مانه به رنه گرن. کابرا نه لی: پاشام پښینیان کردیان و نیمه خواردمان، نیمه ش نه بی بیکه یین، تانه وه وه چه ی دوا ی نیمه بیخون، شا قسه که ی زقر پی جوان نه بی و خه لاتی نه کات، کابرا نه لی: پاشام جاران به کیک باخیکی بناشتابه دوا ی چند سالی که بزی نه گرت، به لام نه م باخی منه له گه ل ناشتیا به ری بؤ گرتم، شا نه م قسه یه ی پی خوش نه بی خه لاتیکی تری نه کات، نجا کابرا نه لی: پاشام نه مامی خه لق سالی به ریک نه گری، به لام نه مامه کانی من سالی دوو جار به رنه گرن، شانه م قسه یه شسی زقر پی خوش نه بی، وه زقر په سندی نه کات. خولاسه نیش کردن مایه ی خوشی و خوش به ختی هه موو که سینک و هه موو که لینک، وه جیهان جیهانی نیش کردن و په نچ دان و هه ولدان و کؤل نه دانه، هه ر که سینک وه هه ر که لینک نیش که ر بی، سه ربه رزو سه رفراز نه بی، وه هه ر که سینک یا هه ر که لینک ته مه ل و نه وه زهل و نیش نه که ر بی، سه ر شؤر و چاو له ده ست نه بی.

سا خوا بیدارمان بکاته وه، تا کالای ته مه لی و نه وه زه لی داکه نین له به رخومان، وه بالی لینه لمالین و داوینی نیش کردنی لی بکین به لادا، تاوه که میلله تی قورئان ولاته که مان پیش بخین له هه موو پوهیه که وه.

ئادابی ریگا

ئەبىي مۇسلمانىيە !

خوای گەرە. پىگایان و، جادە و كۆلانى داناۋە، بۇ ھاتوچۇ پىسواران،
 پىگا شتىكى نۇر پىيۈستە بۇ ژيان، كەس ھەل ئاكات بەبى پىگا، ۋە كەس
 ئاۋى بەبى جادە و كۆلان، تەننەت ئەمرۇ ئەندازەى شارستانىيەتى لە پۇژھەلات
 و پۇژئاۋادا، بەراۋرد ئەكرى لە گەل پىگاۋيانان، ۋاتا ھەر دەۋلەتتىك تا جادە و
 پىگای نۇرتىر بى، ۋە پىگاكانى قىرتاۋو پان و پۇپو پاك و تەمىزتر بى، ئەۋە
 نىشانەى بەزى و شارستانىيەتى، ئەۋ دەۋلەتەيە، لە بەرئەۋە ئاينى ئىسلام
 رىگای نۇر لا مەستە، ۋە نۇر بە تەنگ رى و بانەۋەيە، لە بەر ئەۋە لادانى
 بەردىك يان دركىك يا پارچە شوشەيك لە سەر رىگای كردۋە بە بەشتىك لە
 ئىمان و باۋەر، پىتغەمبەر ئەفەرمۇي ﷺ (الإيمان بضع وسبعون شعبة: أفضلها قول لا اله الا الله، وادناه إمطة الاذى عن الطريق) ۋاتە ئىمان ھەفتاۋ ئەۋندە بەشە:
 ھەرە چاكە كەيان شەھادەت ھىزان و، ۋوتنى (لا اله الا الله) يە، ۋە
 ھەرە بچوكە كەيان لادانى شتىكە لە سەر رىگا، كە ئازارى پىسوار بدات، لە
 دارىابەرد، يادرك ياپىسى، ياھەر شتىكى تر، ۋاتە ھەر كەستىك شتىكى خراپى
 لە سەر پىنى ئادەمى لاپرد ئەۋە نىشانەى ئىمانى تەۋاۋە ۋە ھەر كەستىك لای
 ئەبرد ئەۋە نىشانەى ئەۋەيە كە تەختەيك لە ئىمان و باۋەرى ناتەۋاۋە، ئەى
 ئەگەر يەككىك لە جىياتى ئەۋەى شتى خراپ لە سەر شەقام لاپەرىت، ھات
 جادەى پىس كرد، بەم پەنگە تۈيكلە كالەك و شوۋتى يا تىلپە تىرئ و تەماتەى
 لى فرى بدات يا تەنكە زىلى لە سەر پۇكرد، يا ساۋەرى كوتراۋى لە سەر
 بەباكرد، يا پىنى لە مەردوم بىرى، يالە سەر جادە و ئىستائو ئازارى خەلكى دا بە
 گوڭتار يابە كردار، ئەۋە بىگومان شايستەى خەشم و قىنى خواپە،

ئەبىي مۇسلمانىيە ! كۆلان و جادە جىي ھاتوچۇۋى خەلقى يە، گەرە و
 بچوك و ژن و پىاۋ بۇ ئىش و كارى خۇيان بە ناچارى پىا دىن ۋە چىن، لە بەر
 ئەۋە ھەموو كەستىك لە جادە و كۆلانا ۋەك يەك بەشدارە، ۋە ھەقى تىيا
 ھەيە، ھەرەك ھەقى ھەيە لە ئاۋۋەۋادا، لە بەر ئەۋە ئاينى ئىسلام چەند
 دەستور ئادابىكى بۇ جادە و كۆلان داناۋە.

ئادابىي يەگەم: ئابى كۆلان پىس بىرى، ۋە زىل و پىسى لى فرى بدى.
 نۇر جار بە ھۆى تۈيكلە مۈزىك يا تۈيكلە كالەككىكە ۋە كە فرىدراۋە، زەلامىك
 قاچى ھەل خلىسكاۋە و پانىكى شكاۋە، يا مورغەى پىشتى زەرەردار بۈۋە،
 ۋە توشى ئىش و ئازار بۈۋە تامردن.

ئەوانەى كە لەدەرگاوه يالە پەنجەرەوه، يالەسەر بانەوه پىيسى و چلەكاو فرى ئەدەنە سەر پىگا. يابۇ ئىشىكى خۇيان چالەكە ھەلەكەنن لە كۆلانەكا و شەوسەرەكەى نائىنەوه تا كۆيرىكە يا پىرەژنىكى لى ئەكەوئ ئەوانە بە پىنى فەرمودەى پىغەمبەر دوورن لە رەحمەتى خوا.

ئەى موسلماننە! ئاگاتان لە ئادابى پىگا و جادەكان بىن. شارەوانى سلىمانى بە ھەموو ھىزو توانايى خۆى و كار بەدەستەكانى يەوه خەرىكى شارەكەن كەچى لە بەر پىيسى و پۆخلى خۇمان ھىچى ديارنى يە.

دووھەمىن: لە ئادابى پىگا - ئەگەر كۆيرىكە يانە بەلەدىكە، رىئى لىوون بوو ئەبى پىگای نىشان بەدەن، وە ئەگەر پىوىست بوو، ئەبى لە گەلىا بىرۆن تا ئەبىبەنە وە سەر پىنى خۆى.

سەھەمىن: لە ئادابى پىگا - نابىن ئازارى پىوار بەدەن، ئەوانەى كە بەكۆمەلى ئەوئىستن لەسەر جادە. وە ھەرچى بە بەردەميانا بىروا پلارىكى تى ئەگەرن، يا ناو و ناتۆرەپەكى لى ئەنەن، يا ھەر ئافرەتىك بە بەردەميانا بىروا چاوى تى ئەبەن، وە بە چاوىكى ناپاك تەماشاي ئەكەن، يا دوايان ئەكەون، يا ھوبە ھوويان دىن و شىعريان تى ئەگەرن، يا قەسى دلداريان بۆ ئەھاوئىزن، ئەوانە زۆر ئۆرپەست و نامەردن، وە لە ھەموو جۆرە ھەردى يەكە بى بەشن، خۇ ئىجگار ئەوانەى لە نىو ھوانا، وە لە كاتى ھاتنەدەرەو ھى كچانى مەكتەب، دائىرەى خۇيان بەچى دىلن، وە لەسەر جادەكان قەتار ئەبەستەن و بۆيان پائەوئىستن. تا بە بەردەميانا تى ئەبەن، پىغەمبەر ﷺ بەمانە ئەفەرموئ: (اذا لم تستح فاصنع ما شئت) **واتا** كە شەرمت نەكرد چى ئەكەيت بىكە، يەنى كە ھەيابارى كرد ئىترە شەرەف ئەمىنى، نە دىن، نە ھەردايتى، ئەوانەى كە ئەگەنە ئەم پاىە لە بى ئەخلاقي دا، لە سەگى كۆلانەكان گەلى كەمتەن. ئەو ئافرەتەنى كە ئەم بى ھەياى يەيان لەگەل ئەكۆرى كىن؟ يا كچانى ئەم مىللەتەن، يا خوشكيانن، يا دايكيانن، يا خزميانن، مىللەتى بە شەرەف چۆن بە چاوى ناپاك تەماشاي كەس و كارى خۆى ئەكات، ئەمە پىشەى يەكەنى يە كە ئىسلام دىنى بى و قورئان پىشەوای بى و پىغەمبەر ﷺ ئامۆزگارى بى.

سا خوا بە مېھرەبانى خۆى پەھمان پىن بىكات و بمان ھىننەتەو سەر پىنى ئىسلامەت تا بەزەى مان بە ھالى خۇمانا بىتەو، وە پۆژ بە پۆژ ھەول بەدەين بۆ اصلاحى خۇمان.

شهرم و حهیا

حهیا خولقیکی زۆر گه و ره به رزه. له هه ر که سیکا بێن نه و که سه کاری ناشیرین ناکات. نه به گوفتار و نه به کردار. به لکو رقی له شتی ناشیرینش نه بێته وه.

پتغه مبه ر (زۆر ته عریفی شهرم و حه یای کردوه. وه پایه و پله ی حه یای به رزکردۆته وه. له فرموده یه کا نه فرموی (ان لكل دين خلقا، وخلق الاسلام الحياء) واته هه موو دینیکی خولقیکی تایبه تی هه یه. وه خولقی ئیسلام شهرم و حه یایه. واتا موسلمان نه بێ به حه یایی له گه ل خوا و پتغه مبه ر و موسلمانان و بگه ره له گه ل هه موو که سیکا.

هه ر به مهنده پتغه مبه ر ﷺ وازی نه هینا. به لکو پله یه کی تریش به رزی کرده وه. فرموی (الحیاء شعبة من الايمان) واته شهرم و حه یا به شیکه له ئیمان. و نه وی حه یای نه بێ به شیک له ئیمانی ناته واوه.

هه ر به مهنده ش پتغه مبه ر ﷺ وازی نه هینا. به لکو پله یه کی تریشی به رز کرده وه. فرموی (الحیاء والايمان قرینان) واتا ئیمان و حه یا هاوتای یه ک و به رانه ری یه ک. واته که حه یا نه بوو ئیمان نی یه. که ئیمانی نه بوو حه یا نی یه.

پتغه مبه ر ﷺ به مەش وازی نه هینا. به لکو له جاری چواره ما پله یه کی تریشی به رز کرده وه. فرموی (الحیاء هو الدين كله) واته حه یا دینه به هه موو لق و پزوپنکی یه وه. واته هه رچی دین بیه وی. حه یاش نه یه وی. وه هه رچی دین نه یه وی حه یاش نایه وی. به لێ حه یا له خوا مانعی هه موو جوۆره بێ شه رعی یه که. هه روه ک ما یه ی به جی هینانی هه موو فرموده وه فرمانیکی خوا یه.

خاوه ن حه یا دزی ناکات و سته م ناکات و مالی خه لقی به خۆراپی ناخوات و داوین پیسی ناکات و به چاوی ناپاکی ته ماشای نامووسی موسلمانان ناکات. چونکه هه میشه خۆی له ژیر چاودیزی خوا دا نه بێنی. وه نه زانی نه گه ر نه میش چاوی له خواوه نه بێ. خوا چاوی له مه وه یه. له هه ر کۆیه ک بێ. وه له هه ر کاتیکی بێ. وه له هه ر وه زعیکی بێ.

خاوه ن حه یا. نیعمه تی خوا ی خۆی نه بێنی که وا به سه ریا پزّاوه. وه له ته پلێ سه ری وه تا که له موستی پنی دای پزّشیوه. ننجا حه یای نه م نیعمه تانه نه بگێرته وه له هه موو جوۆره گونا هیک. به لێ حه یا تاجی سه ری هه موو نه خلاقنکی به رزه.

حه‌یا له‌نیعمه‌تا (شکر) کردنه. حه‌یا له‌به‌لا و مسیبه‌تا (صبر) کردن و دان بو‌خوداگرتنه. حه‌یا له‌قسه‌کردنا راست‌گویی و راست‌ووتنه. حه‌یا له‌گه‌ل باوک و دایک و خزم و خویشا سه‌له‌ی ره‌حم و چاکه و خزمه‌ت کردنه. حه‌یا له‌گه‌ل مال و دارایی دا سه‌خواه‌ت و ده‌ست‌گوشادی و یارمه‌تی‌یه.

حه‌یا له‌گه‌ل مه‌ژاران و زه‌بوونا ره‌حم‌کردن و به‌زه‌یی هاته‌وه‌یه. حه‌یا له‌ژنانا (عهه) تو‌عه‌تو داوین‌پاکی‌یه. حه‌یا له‌گوناها ته‌ویه و په‌شیمانی‌یه. حه‌یا له‌جنگ‌کردن له‌گه‌ل دوژمنانی‌نابین و دین‌دا‌نازایی و سه‌ردانا نه. حه‌یا له‌کاتی حوکم‌دانا داد و عه‌داله‌ته. حه‌یا له‌کاتی سپارده‌دا نه‌مانه‌ت و چاودیری‌یه.

ئاده‌می کاملی تیگه‌بیشتوو. مه‌روه‌ک حه‌یا له‌خوا و له‌به‌نده‌کانی خوا ده‌کات. حه‌یا له‌خووشی نه‌کات. وه‌شتی نا‌په‌سندی ناشسیرین په‌وا‌نابینن به‌خوی.

که‌واته غه‌ش‌کردنی مه‌موو‌جوژه کاسبینک له‌گه‌ل خه‌لقابن شه‌رمی و بن‌حه‌یایی‌یه. درۆ‌کردنی ئاده‌می بن‌حه‌یایی‌یه. نفاق و نا‌پاکی بن‌حه‌یایی‌یه. بوختان و دووژبانی له‌ناو خه‌لقا بن‌حه‌یایی‌یه. نا‌کوکی پیاو له‌گه‌ل خیزان و مال و منال و خزم و خووشیا بن‌حه‌یایی‌یه. چروکی و ده‌ست‌قوو‌چاویی له‌گه‌ل که‌فته‌کار و لی‌قه‌وماوانا بن‌حه‌یایی‌یه. پاره‌په‌یدا‌کردن له‌پری‌نامه‌ردی و بن‌شه‌ریعه‌وه بن‌حه‌یایی‌یه.

ئه‌وانه‌ی که له‌نیعمه‌تی حه‌یا بن‌به‌شن. ئه‌وانه له‌نوری ئیمانیش بن‌به‌هره‌ن. بۆیه به‌ناشکرا گونا نه‌که‌ن. وه‌بن‌په‌رده خویان ده‌رئه‌خه‌ن. وه‌شانازی به‌نامه‌ردی و نا‌پیاویی‌یه وه نه‌که‌ن. به‌پاستی ئه‌م‌جوژه که‌سانه شایسته‌ی فه‌رموده‌که‌ی پیغه‌مبه‌رن ﷺ که‌پن‌یان ئه‌فه‌رموی (اذا لم تسبح فاصنع ما شئت) وانا که شه‌رم و حه‌یات نه‌کرد. چی نه‌که‌یت بیکه.

عبدالله‌ی کوپی حه‌ززه‌تی عومه‌ر نه‌فه‌رموی: پۆژی چوو مه‌خزمه‌ت پیغه‌مبه‌ر ﷺ. به‌ته‌نیا دانیشتبوو نه‌گه‌ریا. عه‌رزم‌کرد نه‌ی پیغه‌مبه‌ری خوا بۆچی نه‌گه‌یت؟ فه‌رموی ئیستا (جبریل) هاته لام خه‌به‌ری داسن که خوا نه‌فه‌رموی: من شه‌رم نه‌که‌م له‌به‌نده‌ی خۆم که له ئیسلامه‌تیدا سه‌رو‌پیشی سپی‌کردبن و سزای بده‌م به ناگه‌ری جه‌هننه‌م. بۆ نه‌وه نه‌گریم نایا نابن ژن و پیاوی پیری سه‌رسپیش تۆژی شه‌رم بکه‌ن له‌خوا. وه‌خویان بگه‌ینه‌وه له‌گونا‌هو خراپه.

له‌خوا داوا کارم په‌رده‌ی شه‌رم و حه‌یا مان له‌به‌ر دانه‌مالن. وه‌پووژه‌ردی لای خوا و پیغه‌مبه‌ر و موسلمانانمان نه‌کا.

جۆرهكانى سويند به خوا

نهى مسلمانينه !

ئەو موسلمانانەى كە سويند ئەخۇن بە خوا، سى جۆرن:

جۆرىگان:

ئەوانەن كەوا فېربوون ھەرچى بلېن سويندىكى لەسەر بخۇن، بى ئەوھى كە سويندەكەيان مەبەست بى، بەم رەنگە بۇ شوينىك ئەچىت و يەككىك ئەپرسىت ئەوھ بۆكۆئ ئەچىت؟ ئەوېش ئەلى: بە خوا بۇ ھىچ كۆئ ناچم، لە كاتىكا كە بۇ شوينىكىش ئەچى.

يا قسە لەگەل يەككىك ئەكات و يەككىكى تر ئەپرسى: ئەوھ ئەلىت چى؟ ئەوېش ئەلىت: بە خوا ھىچ نالېم، لە كاتىكا كە قسەش ئەكات.

يا دەمى ئەجولت و شتىك ئەخوات، يەككىك ئەلىت: ئەوھ چى ئەخۆيت؟ ئەوېش ئەلىت: بە خوا ھىچ ناخۇم، لە كاتىكا كە شتىكىش ئەخوات.

ھەرەك ئەم سويندانە وانە، سويندى پېز و مجامەلە: بە خوا دائەنىشىت يا بە خوا ئەخۆيت. يا بە خوا ئەخۆيتەوھ، يا بە خوا ئەپۆم، يا بە خوا ئىشم ھەيە. ئەم جۆرە سويندانە خوا لە قورئان ناويان ئەبات بە سويندى (لەخو)، واتە بەبى مەبەست بەسەر دەما دېن، وھىچ مەبەستىكى سويندى تيا نىيە. وھ كەس نايەوئ بەو سويندە ناھەقىك بکات بە حق، ياھەقىك بکات بە ناھەق، خوا لەسەر ئەم جۆرە سويندانە كەھەر بەدەمەو بە دل نىيە. ناتان گرى، وھىچ گوناھىكتان ناگات. وھك لە قورئان ئەفەرمۆئ (لا يؤاخذکم اللہ بالفقر فی ایمانکم، ولكن يؤاخذکم بما عقدتم الإيمان) واتە خوا لە سەر ئەو سويندانە ناتانگرى كە ھەر بە دەم بى و بە دل نەبى، بەلام لەسەر سويندىك ئەتان گرى كە بە دل بەستبىتتان، وھ مەبەستان بووبى.

بەلام لەگەل ئەم ھەموو عەفو و چاوپۆشىي بەشدا كە خۆى گەرە لە گەلېا كىرەوېن وھ ئەم سويندانەى لى نەگرتوېن، پىويستە كە موسلمان ئەوھندە بى موبالات نەبى. وھبەبى ھوودە ئەوھندە ناوى خوا نەبات و سويندى پىنەخوات، وھ بەشتىكى و سووكى نەزانى. وھەول بەدا بۆ دەست لى ھەلگرتنى.

سویندیکه. یه کیک نه بخواه له سهه کردنی کارینکی خراپ. یا نه کردنی کارینکی چاک. له پاشدا په شیمان بپیتوه له کردنی کاره خراپه که یا له نه کردنی کاره چاکه که. بهم په رنگه یه کیک بلن: به خوا جارینکی تر ناچمه لای باوکم و دایکم، یالای خوشک و براکانم. یا قسه له گه ل فلان هاوړپما ناکم. یاداوای خیرینکی لښکرئ. نه ویش بلن: به خوا نه م خیره ناکم. له پاشا په شیمان بپیتوه. وه بیهوئ بچپته وه لای دایک و باوکی. یالای خوشک و براکانی. یا قسه له گه ل هاوړپکه یا بکات. یا نه و خیره ی که سویندی خوارد نه بکات بی یهوئ بیکات.

له م کاتانه دا خودای گوره و به پرهم، بوته وه ی که به نده ی خوی نه و کاره خراپانه ی که سویندی له سهه کردنیان خواردووه نه یانکات. یا نه و کاره پاشانه ی که سویندی له سهه نه کردنیان خواردووه بیانکات پښگابه کی بوډاناوه. بهم په رنگه نه و سوینده ی که خوراوه. بابیان شکینن. وه بچپته وه لای باوک و دایکی. یالای خوشک و براکانی. یا قسه له گه ل هاوړپکه یا بکات. یا نه و خیره ی که سویندی خواردووه نه بکات - بابچن بیکات. به لام بوته وه ی که دلنای بی له غفوو چاووشی خوا. بچن که فاره تی سوینده کی بدات. وه ک قورئان نه فهرموئ: (فکارتو اطعام عشرة مساکن من اوسط ما تطعمون اهلیکم، او کسوتهم، او غریر ربه) وانا که فاره تی نه م جوړه سویندانه. که شکا. نان دانه به ده مه ژار. له و خواده مهنی یی که نه ی ده پت به مال و منالی خوت. به لام به په رنگینک که نه زور له خواردنی خوت و مال و منالت خراپترین. وه نه زور له و چاکتر بی بهم په رنگه مام ناوه ندی بی. یا ده کراسیان بویه کیت. یا به نده یک نازاد بکه پت. وه ک خوا نه فهرموئ (من لم یجد فعیام ثلاثة ايام ذلك كفارة ایمانک اذا حلفتم، واحفظوا ایمانکم) وانا نه گه ریه کنی نه ی توانی له بهر مه ژاری. یه کیک له م شتانه بکات باسنی روژ به روژوو بی. نه مه یه که فاره تی نه و سویندانه ی که نه یخون و نه ی شکینن. وه ناگاداریی سوینده کانتان بکن بهم که فاراتانه.

جۆری سینه هم له سویند،

نه مه یه که ناده می یه که. خوی حه قیقه و راستی یه که بزانی که چی یه. وهیچ گوماننکی تیا نه بی. وه به پینچه وانه ی علمه کی خوی سویند بخوات بوته وه ی حه قینک بکات به ناحق. یا ناحه قینک بکات به حق. بهم په رنگه قهرزی ده دینارت به سهه ریه کیکه وه بی. داوای لښکپته وه. کابرا به درو سویند بخوات که قهرزه کی داوینته وه. وه خوشی بزانی که نه یداوته وه. یا یه کیک به درو به یه کیک بلن ده دینارم قهرز له لات. بهم دهره وه. وه یه ک له سهه ریه ک سویندی له سهه ر بخوات. وه خوشی بزانی که درو نه کات پینغه مبه ربه نه م

شهو زهوی پیغه مبه‌ر

نه‌ی موسلمانینه !

پیغه مبه‌ر ﷺ پاش نه‌وه‌ی که بوو به پیغه مبه‌ر ﷺ. سیانزه سال له مه‌ککه‌دا مایه‌وه. وه به‌وه موو هه‌ول و ته‌قلایه‌ی که دای. دووسه‌ده‌سینک موسلمان بوون و بپوایان پئ‌هینا، به پیاوژن و مناله‌وه. وه له‌وه ماوه‌یه‌دا نازار و سزایه‌ک دران له‌لایه‌ن بئ‌پرواکانی مه‌ککه‌وه که هه‌رگیز شستی واله میتوودا نه‌بووه و نه‌بیستراوه.

له‌م سیانزه سالی مه‌ککه‌یه‌دا، پیغه مبه‌ر ﷺ له‌دوای خوا دوو پشتیوانی بوو که پشت گیری‌یان نه‌کرد. وه خه‌م و خه‌فتیان به‌باش‌دا. یه‌که‌م خه‌دیجه خاترونی خیزانی له‌ماله‌وه. و دووه‌م نه‌بووتالیبی مامی له‌ده‌ره‌وه.

خه‌دیجه خاتوون (خوانی ی‌رازی بن) ده‌وله‌مه‌نترین ئافره‌تیک بوو له مه‌ککه‌دا که به‌بازرگانی‌یه‌وه خه‌ریک بوو. وه دارایی‌یه‌کی نۆزی بوو. وه له‌یه‌که‌م بۆزه‌وه بپوای به پیغه مبه‌ر ﷺ هیناو موسلمان بوو. وه هه‌رچه‌نده له‌ده‌ره‌وه بئ‌پرواکان نازاری پیغه مبه‌ریان بدایه‌ﷺ و ناپه‌ه‌تیا بکردایه. که نه‌هات‌وه ماله‌وه خه‌دیجه خاتوون به‌پیری‌یه‌وه نه‌چوو. وه به‌ده‌وریا نه‌هات و دلخوشتی نه‌دایه‌وه. وه هه‌رچی پاره‌وه دارایی‌یه‌کی بوو هه‌مووی له‌خه‌مه‌تی پیغه مبه‌ر ﷺ و ئیسلامه‌تی‌دا به‌خت کرد. نه‌بوو تالیبی مامیشی ریش سبی گه‌وره‌کانی قوو‌ه‌یش بوو. وه له‌به‌ر نه‌و باش ده‌ستیان نه‌نه‌چوو ده پیغه مبه‌ره‌وه ﷺ. وه نۆزیان تیا نه‌ه‌یشته‌وه. به‌لام نه‌م دووانه به‌رو دوا له سالی یانزه‌هه‌می پیغه مبه‌ریتی‌دا مردن. وه پیغه مبه‌ر ﷺ بئ‌ی که‌س مایه‌وه چ له‌ماله‌وه چ له‌ده‌ره‌وه. وه نۆز خه‌مبارو خه‌فتبار بوو. وه نه‌وساله له‌ناو موسلماننه‌کانا ناو‌زا به‌سالی (خه‌م و خه‌فت). چونکه پیغه مبه‌ر ﷺ نۆز خه‌مبار و خه‌فتبار بوو تیا‌یا، وه بئ‌پرواکان ئیتر ده‌ستیان کرد به‌بئ‌ه‌یایی. جارنیکیان له‌نوژنا. وه له‌هه‌وشی که‌عبه (عه‌قه‌به‌ی کوری نه‌بی موعه‌یت) یه‌خه‌ی پیغه مبه‌ر ﷺی گرت و ملوانکه‌ی بادا تا نیوه خنکاو کرد. وه نه‌بو بکر (هاواری کردو ووتی) (اقتلون رجلاً ان یقول ربی الله) واته نه‌وه بپاویک نه‌کوژن که بئ‌ی خوا په‌روه‌ردگارمه !؟

ئینجا پیغه مبه‌ر بئ‌ه‌یوا ما له‌مه‌ککه. وه به‌ناچاری به‌جینی ه‌یشته‌و پووی کرده (طائف) به‌لکو چه‌ند که‌سینک ئیمانی بئ‌بینن و یارمه‌تی بدن. به‌لام نۆز به‌زبری و ناشیرینی قسه‌یان له‌گه‌ل کرد. وه گالته‌یان بئ‌ی کرد. به‌لکو هه‌تیوی کۆلانه‌کانیان تئ‌به‌ردا. وه ده‌ستیان کرد به‌به‌رده‌بارانی. به‌ردیان نه‌گرته‌ قاچ

و قولی تابریندار نه بوو. وه خوینی لى نه هات. ئینجا له تاوانا دانه نیشته و چیچکه ی نه کرد. ئینجا بهردیان نه گرتنه سه رو چاوی تاله تاوانا هه لئه ستاو. نه رۆیشت. دووباره بهردیان نه گرتنه و قاچ و قولی تا کهوت به سه ر بهردیکی گه وره دا. ناچار دانیشته. له ویش وازیان لى نه هیتا بهرده بارانیان کسرد تا هه ستاو نه ویشی به جى هیشته. هه ربه و په نگه دواى کهوتن چه پله یان لى نه کوتا و هووهایان لى نه کیتشا تا زۆر دوور که ته وه لى یان. ده مه و ئیواری له بن دیواری مالى (عه ته به ی کورى په بیعه) دا دانیشته. به لام هه مووله شى خویناوى. هیلاک و ماندوو. دلشکاو و بن کس. بن هیواو بن دهره تان. هه ردوو چاوی پرپوو له ناو. سه ریکی به رز کرده وه بۆباره گای خوا. به شاهیکی ساردوو. چاویکی پرله فرمیستک. دلنکی پرله جۆش و خروشه وه. نه م پارانه وه نه زایه ی کرد فه رمووی: (اللهم اليك اشكو ضعف قوتي، وقلة حيلتي، وهواني على الناس يا رحم الراحمين، أنت رب المستضعفين وانت ربي، الی من تکلني؟ الی بعد ینجھني، او الی عدو ملکنه امري؟ ان لم یکن بک غضب علي فلا ابالي، ولكن عافيتک هي اوسع لي، اعوذ بنور وجهک الذي اشرقت له الظلمات، وصلح عليه امر الدنيا والاخره. ان تنزل بي غضبك، او تغل علی سخطک، لک العتبى حتی ترضی، ولا حول ولا قوة الا بالله).

نه م دووعایه ی که پیغه مبه ر ﷺ کردی به ودله ی که پرله کوله وه. وه که برقیه به کی مستعجل گه یشته باره گای خوا ی گه وره و میهره بان. وه جیتی خوی گرت.

ته بیعی خوا به علمی غه بیی خوی زانیویتی که چه ند سألنکی تر بن بپواکانی مه که که بریاری کوشتنی پیغه مبه ر ﷺ نه دن. وه پیغه مبه ر ﷺ به عومرنکی په نجاو سن سالی یه وه نه بن له هاویننکی زۆر گه رما به ناچار ی. وه به دزی یه وه هيجره ت بکا بۆ (مدینه). وه له مه دینه ش نه که ویتنه ناو کوژی جوله که یه کی زۆر و منافقینکی زۆره وه - که نیوه ی قورشان و له باسی خرابی جوله که کان و منافقه کانی مدینه دا هاتۆته خواره وه. که ناواتیان نه وه بپوه پیغه مبه ر ﷺ له ناوبه ن. وه خوا زانیویه تی که بن بپواکانی عه ره ب به ده سیسه و به ته حریکاتی جوله که عیلاجاری له پیغه مبه ر نه کن. وه به ده هه زار شیر به ده ست و پم به ده سه ته و دینه سه ری له شاری (مدینه) بۆ کوشتنی خوی و هه موو موسلمانه کان. وه له و ماوه یه دا ده. پافزه. بیست جارنک تووشی جهنگ و غه زای گه وره گه وره نه بن له گه ل بن بپواکانی عه ره بیستانا. جگه له وه که نه بن له م چه ند سالی (مدینه) یه دا قورشان هه مووی به وه حی بینته خواره وه و تدوین بکری. وه نه حکامی (شرع) هه موو دابنری و ته واو بی. و تاسیسی حکومه تینکی ئیسلامی بکری. یاسا قانونی بۆ ریک بخری.

ئنجا نه گه ر پیغه مبه ر ﷺ به و هه موو خه م و خه فه ت و مه ئیوسی و بن هیواویه و به مینیتنه وه. وه نه م هه موو باره قورس و گرانا نه ی که له پیتی یه وه یه تی بۆی هه ل نه گیرئ. نه و حه له له وانه یه که پیغه مبه ریش ﷺ وه که

حه زره تی یونس عليه السلام مه نیوس بیی. وه دهست له پیغه مبه ریتی به که ی
 هه لگرئ. وه ئوممه ته که ی به جئ بیلئ. وهک خوا له قورئانا پئی نه فهرموی
 (مفسر لحکم ربك ولا تکن کصاحب الخوت اذ نادى وهو مکظوم) واته دان به خوتنا
 بگره و چاوه یوانی فهرمانی خوا بکه. وه له بی (صبر) ی دا وهک یونس
 پیغه مبه ره به که فراری کردوو (وه ظیفه ی) پیغه مبه ریتی به جته ئیشت.

خوا نه مانه ی هه موو ناگا لی بوو. وه نه یزانی که پیغه مبه ره به هه موو خه م
 و ته م و ده ردی سه ری به وه نه م باره قورس و گرانه ی بۆ هه لئاگیرئ. وه
 له وانیه که موره غه ی پشتی بشکئ له ژیر باری قورس و گرانی
 پیغه مبه ره تی دا. وهک خوا خوی له سوره تی (الم نشرح) دا ئیشاره ت دهکا بۆ
 نه م حاله تی نه فسانی پیغه مبه ره به ئایه تی (ووضعنا لك وزرك الذي انقض ظهرك)
 واته ئایا دلمان گوشاد نه کردیت. وه لامان نه برد له سهرت نه وباره گرانه
 ی که پشتی قورس کردوو بیت؟! .

ئنجا به م هویانه وه خوا ویستی بیبا بۆلای خوی و دلخووشی به کی بداته وه.
 وه توژیک خه م و ته می به بابادت. وه پاشه پۆژی بۆ پوناک بکاته وه. وه
 گه وره یی و ده سه لاتی خوی له گه ل که مێک له (ئایات) (معجزات) ی خوی
 نیشان بدات به ره نگیکه که وا پشت نه ستور ببیت که ئیتر به هیچ لیکنه بیت.
 وه بتوانی هه موو باریکی قورس و گرانی پیغه مبه ریتی هه لگرئ.

پیغه مبه ره عليه السلام به برینداری وله ش خویناویه وه له طائف گه راپه وه بۆ مهککه.
 له پاش ماوه به کی که م و له شهوی بیست و هه وتی مانگی ره جه بدا خوا
 هه زره تی جبریلی نارد به شوئینیا که بیبا بۆ باره گای خوی گه وره. تا له
 عاله می ئیسلاما ژور شتی نیشان بدات. وه که مێک له گه وره یی و ده سه لاتی
 خوا به چای خوی بیینئ. پیغه مبه ره (خیرا هه ستاو دهست نوژیکی شت و
 پۆیشت له گه ل جبریل دا گه یشتنه مسجد الأقصى له فهلهستین. وهک قورئان
 نه فهرموی (سبحان الذي اسرى عبده ليلا من المسجد الحرام الى المسجد الاقصى الذي باركنا
 حوله لئريه من آياتنا انه هو السميع العليم) واتا پاک و بێ نه نگه نه و خوابه ی که
 له شه ویکی پیرۆزدا به نه ده ی خوی که محمده بریدی له مسجد الحرامی
 مهککه وه بۆ مسجد الأقصى له فهلهستین که به ره که تمان رشتوووه
 به سه ره ده وره بیه ریا. تا نیشانی بده بین هیندیک له ئایه تو معجزاتی
 خومان.

له مسجد الأقصى نه یواخی هه موو پیغه مبه ره ان حازر بوون. وه
 پینشوازی به کی ژور جوانی بیغه مبه ریان کرد. وه له وێوه پیغه مبه ره برا بۆ
 خزمه ت خوا. وه شه وو روژیی بینج نوژی له سه رخوی و ئوممه تی دانا. تا به و
 نوژانه له خوا بپاریته وه وه سه هوی نه و نوژانه وه زال بین به سه ره نه فس و

شہیتانا، وہ پرہوشت و خووی جوان لہ دلہانا بروی، وہ دلہان پاک بییتہ وہ لہ ہمومو نہ خوشی یہ کی دل و دہروونی، وہ بہ یارمہ تی نہ و نویژانہ وہ زال بین بہ سہر ہمومو قورت و گریں یہ کی ژيانا.

خوا نویژی و ہک فہرزہ کانی تر پیویست نہ کرد لہ سہر زدوی، بہ م پرہنگہ ٹاہیہ تیک بنیریتہ وہ خوارہ وہ بفہرموی: نویژم لہ سہر فہرز کردن، بہ لکو نویژی لہ ٹاسمان، وہ لہ ناو کومہ لی فریشٹہ دا فہرز کرد، یژ نہ وہی نیشان بدات کہ نویژ لہ ہمومو فہرزہ کانی تر گہ و رترو پیروزترہ، وہ کولہ کھی بسروا و ٹیسلامہ تی بہ، وہ بہ بین نہو، ٹیسلامہ تی راناوہ ستیت و پایہ دار نابین، نجا ہر کہ سینک حز نہ کات خوی گہ و رہ عروج بکات بہ پوچی، وہ لہ گہ ل مہ لانگی پرہمہ تا بیبا بژ ساحہ ی عہ فوو غوفرانی، با پینچ فہرزہ کھی بکات، وہ دوی نہ خات، وہ بہ ہوش و گوش و خوشووع و محضوعہ وہ نویژہ کانی بکات، خوا لہ دہریای کہ رہم و، پرہم و، مہرہ مہ تی خوی بی بہ شمان نہ کات، وہ لہ بہ لای نہرز و ٹاسمان بہان پاریزی.

قومار

نه‌ی موسلمانینه !

له‌م بۆژانه‌دا قومار وه‌ك ده‌ردی ئاوله‌ بلاویژته‌وه‌ له‌ناو گه‌نجه‌كانمانا. وه‌له‌ سه‌دا شه‌ست فیزی قومار كردن بوون. وه‌ پوژ به‌پوژ زیاتر شه‌ته‌نیته‌وه‌. هه‌زارو چوار سه‌د سال له‌مه‌و پیش خوا له‌ تاقه‌ ئایه‌تیکی قورئانا قوماری له‌گه‌ل عه‌ره‌قا حه‌رام کردوه‌ نه‌فه‌رموی: (یا ایها الذین امنوا انما الخمر والمیسر والانساب والاذلام رجس من عمل الشیطان فاجتنبوه‌ لعنکم تفنحون) واته‌ نه‌ی نه‌وکه‌سه‌انه‌ی که به‌رواتان مه‌ناوه‌ عه‌ره‌ق و. قومارو. بت په‌رستی و. تیری گه‌وه‌کردن -که له‌ پیش ئیسلامابوون- کاریکی پیسن له‌ کرده‌وه‌ی شه‌یتان. خوتانی لێ بیاریژن تا له‌ به‌ژی دوا‌ی بزگارتان بپن (انما یرید الشیطان ان یوقع بینکم العداوة والبغضاء فی الخمر والمیسر وبعدهکم عن ذکر الله وعن الصلاة فهل انتم منتهون) واته‌ شه‌یتان هیچی مه‌به‌ست نی‌یه‌ نه‌وه‌ نه‌بی که دوژمنایه‌تی وکینه بخاته‌ ناوتانه‌وه‌ به‌مۆی عه‌ره‌ق و قوماره‌وه‌. وه‌ له‌ یادی خوا وه‌له‌نوێژکردنتان بکات، ئایا ده‌ست هه‌ل نه‌گرن؟ واته‌ به‌سه‌ ئیتر ده‌ست هه‌ل گرن.

به‌راستی وه‌ك خوا نه‌فه‌رموی عه‌ره‌ق و قومار مایه‌ی شه‌پو ئاژاوه‌و عاجزییه‌. زۆرجار دووکه‌س یا زیاتر دانه‌نیشن له‌سه‌ر یاری قومار. له‌ په‌ر له‌سه‌ر شتیك شه‌بیت به‌سویند خواردن و ته‌لاق خواردن و جه‌نگ و ئاژاوه‌. تا وای لێ دێ ئاده‌میی نه‌فهرت له‌خۆی شه‌کات.

نه‌ی بۆی موسلمان قومار هه‌زاران هه‌زار خانه‌دانی ویران کردوه‌. هه‌زاران هه‌زار ده‌وله‌ت و دارایی له‌ناویردوه‌. هه‌زاران هه‌زار ده‌وله‌مه‌ندی پيسوا و په‌ه‌جال وه‌ دووچاری به‌لا و چورتمی کردوه‌.

قومار کشتگه‌ (مزرعه‌)ی شه‌یتانه‌، نه‌وی به‌قومار ده‌وله‌مه‌ند بیت هه‌ژاره‌. چونکه‌ نه‌گه‌ر له‌ ده‌ستیکا بیباته‌وه‌. له‌ ده‌ستی دوومه‌ما شه‌یدوپینن. به‌لکو خۆی تیا نابوت شه‌کات و سه‌ری خۆی تیا دانه‌نن.

به‌کیك که فیزی قومار بوو ئیتر ساتوانی خۆی بگریته‌وه‌. چونکه‌ یا بردویه‌تی‌یه‌وه‌ یا دۆراندویه‌تی نه‌وی بردویه‌تی‌یه‌وه‌ به‌ته‌مای زیاتره‌ که بیباته‌وه‌. وه‌ نه‌وی دۆراندویه‌تی. نه‌یه‌وی حه‌قی خۆی بکاته‌وه‌ له‌به‌رته‌وه‌ هیچیان ناتوانن ده‌ستی لێ هه‌لگرن.

برای موسلمان خوا قوماری حرام کردوه. چونکه مایه ی سه روماله. زور ده وله مەندی قورس بوون له یاری یه کا هیچی نه ماوه. وه هه ژار که وتروه. وه له ووه دوژمنایه تی په یدابووه. وه سه رو مالی تیا چووه.

شتیکی تر هیه له قومار که زور خراپه. نه ویش نه ویه که قومارچی فیزی مالی هه وانته نه بیت. که به هه ناسه یه ک کومه له پاره بیاته وه. دوا ی نه وه نیت که سابه تی پی ناکرئ.

هه ره نه و قومار یه که خوا حرامی کردوه (بطاقه ی یانه صیب) کرپن. (بطاقه) کرپن له هه ر چوار مه زمه به که دا حرامه. نه و بطاقه یه ی که پول و پاره ی له گیرفانی زور که سا نه هیشتوه. نه و بطاقه یه یه که به درژیایی سال نه یکرپن و هیچان بۆ ده رناچن. خەم و خەفەت نه بن.

زور که سی وا هیه له یی بووه به نه خوشی. خزی و مال و منالی په جال و هه ژار. که چی هه موو جاریکه بطاقه یه ک یادوو یا سی نه کرئ. ئنجا تو خوا پاره ی نه و بطاقه ی که ساله های سال نه یاندو پرتی کوی بگردایه ته وه بۆ خزی و مناله کانی باشتر نی یه.

نه ی برای موسلمان له خوا بترسه. قومار مه که. بطاقه ی یانصیب مه که. (کسب) و کار بکه و پووکه خوا. (کاسب) خوشه ویستی خوایه. خوا نه یکردوه به ده ستور. پزق و پوزی بیارینی به سه ره به نده ی خویا. خوا به هانه ی نه وئ بوزیق و پوزی ناردن بۆ به نده ی خوا. تو دوکانیک دابنن پووکه ره خوا. یا به کاریکه وه خه ریک به. خوا پزقت بۆ نه نیرئ. ئنجا که م یان زور. واتا هه ولی زور بده یت پزقی زور بۆ نه نیرئ. هه ولی که م بده یت که مت بۆ نه نیرئ. خوا خزی نه فرموی (وان لیس لالانسان الاماسی) واته هه رچی ئاده می به مه ول و ته قه لای خزی په یدای نه کات ده ستی ناکه وئ.

ساخوا به که ره م و میهره بانی خزی په حه ممان پی بکات. وه هوش و گوشیکمان بداتی که به پینی ده ستور و باوی قورئان هه لسوریین. وه له ئادابی قورئان ده رنه چین.

دهسته بهری کومه لایه تی

نه ی مسلمانینه !

نه بی بزاین که دینه که مان دینیکي عالمی یه. دینی یه کیتی و برابری یه. دینی (حبة) و خوشه ویستی یه دینی راستی و دروستی یه. دینی لږ پورډن و چا پوښی یه. دینی ناشتی و دوستایه تی یه. دینی ده ست گرتن و یارمه تی یه. یارمه تی و ده ست گرتنی یه کتیری خویه کی ژور جوان و بهرزه. خوا هه وه که له ناو ښاده می دا دروستی کردووه. له ناو گیان له بهرانی تریشدا دروستی کردووه. وه که میروله و ههنگ که یارمه تی یه کتری نه دهن. وه نیشیان هه مووی هر به یارمه تی یه کتری یه. چونکه به یی نه و یارمه تی یه نه ښاده می نه ژی و نه گیان له بهرانی تر. نه و میروله یه نه وه نده ی بچوک و زه بوونه. نه وه نده ش نیشکهره. نه و ښاره میروله یه که ملیونیک میروله ی تیا به. هه موو وه که یه که هه ول نه دهن و هه ل نه سورین. وه هه موو لایه گیان یارمه تی هه موو لایه گیان نه دهن. وه به هه موویان زه خیره ی زستانه کیان نه خن. بډ نه و پوڅه به فروپاراننه ی که ناتوان له کون بینه دهره وه. هه روا نه گهر مه ترسی یه که پووی تیکردن. هه موو کڅ نه پنه وه. وه هه ول نه دهن بډ لږ دنی نه و مه ترسی یه.

قورنای پیروز له سوره ی (غل) دا بومان نه گزیتنه وه که هه زده تی سلیمان پیغه مبر (به خوی و له شکرینکي گه وره وه به چولنیک نه روات که پر نه بیت له ښاره میرووله. وه سلیمان و له شکره کی ناگیان له و میرولا نه نابیت که و له و شوینه دا بلا بوونه ته وه. به لام شای میروله کان هه ست به مه ده کات. وه به زمانی خویان به میروله کان رانه گه به نی که ناگاتان له خوتان بیت. وه بچه ناو ښاره کانتان. تا سلیمان و له شکره کی پیتان پیانه نین و داتان نه شیلن. قورنای نه هه رمویت: (حتی اذا اتوا علی وادی النمل قالت غملة یا ایها النمل ادخلوا مساکنکم لا یغظمنکم سلیمان و جنوده وهم لایشعرون) واته کاتیک که سلیمان به خوی و له شکره که یه وه گه یشتنه ده شتی میروله کان. شای میرووله کان بانگی لیکردن و پی ی وتن. نه ی میروله کان هه موو بچه وه ناو ښاره کانتان تا سلیمان و له شکره کی داتان نه شیلن.

ته ماشای مه ردی نه و میروله یه بکه ن بزاین چو ن که مه ترسی پووی کرده هاوړیکانی. خیرا بیداری کرده وه و خه بهر که ی پیدان. نه م میروله یه که نه م نیشه جوانی کرد. خوی گه وره کرده وه که ی په سند کرد. وه له قورنای پیروز دا ناوی نه و میرووله یه ی برد. وه سوره تیکی

له قورشان به ناوی نه و میزوله به وه ناونا که سووره ی (نمل) ه
 وه حکایه ته که ی بز گزاینه وه تا نیمه ش چاو له و میزوله به بکهین. وه
 کرده وه جوانه که ی بکهین به سر مه شقی خومان. به م په نگه ناوی که س به
 خرابه نه بهین. وه به ده ست و زیان زیان له که س نه دهین. وه هر چه ند
 ویستمان زیان به یه کینک بگه بهین. حکایه تی نه م میزوله به مان بیر
 بکه ویته وه. وه شهرم بمان گری وه په شیمان بینه وه. نه گینا خوا
 حکایه تخوانی نیمه نیه حکایه تی ه زره تی سلیمان و میزوله مان بز
 بگزیته وه. به لکو مه بهستی خوا نه وه به که نیمه ش وه ک میزوله وابین
 قازانجی یه کترمان بوئ. وه زهره رو زیان له یه ک دوور بخینه وه.

له نایه یتیک ترا خوا نه ه فرموی: (المؤمنون والمؤمنات بعضهم اولیاء بعض) واته
 بیاوان و ژنانی موسلمان یه کتری بو یه کتری یارمه تی درن. واته نه بیت
 هه موو موسلمانیک خیرو خوشی هه موو موسلمانیک بویت. وه هیچ که سینک
 زیان به هیچ که سینک نه گه به نیت. به لکو نه بی خزمه تی یه کتری بکهین. به
 مال، په پاره، به ده ست، به زیان، به قه له م، له گه ل دراوسی دا، له گه ل خزما.
 له گه ل دوست و برادره را، له گه ل ناسیاوا، به لکو له گه ل هه موو که سینکا.

به م پی به نیسلام پازی نیه له موسلمانیک که زهره ری موسلمانیک بویت
 توشی زهره رو زیان، یا بازار و سزای بکات.

نیسلام پازی نیه له موسلمانیک که خزی تیر بیت و دراوسی که ی برسی بی
 و بی شینو سر بنیته وه، نه م برسی بیت وه نه ویش به ده ورسی و به له گه ن
 چیشیت بکاته ته نه که ی خوله وه.

نیسلام پازی نی به له موسلمانیک به بوخچه و به باوول جلوه برگی تازه و
 کونی ببیت و هه ژاره که ش لپه سرمانا هه ل له رزیت هیچی نه بیت له به ری کات.
 نیسلام پازی نی به له موسلمانیک کوتال و زه خیره و ده غل و دانسی زوری
 ببیت وه هه لی گزیت بز گرانتر. له کاتیکا که خه لقی پیویست بن په و شتانه ی
 که نه وه یه تی پیغه مبر (نه ه فرمویت (بش العبد المحتکر ان أرخص الله الأسعار حزن
 و ان أغلاها فرح) واته نه وانه ی که کووتال و زه خیره و ده غل و دان و
 نه شان نه وه. به نده به کی زفر خرابن، نه گه ر خوا، شت هه رزان بکات نه وان
 خه مبار بن، وه نه گه ر گرانی بکات نه وان که یف خوش بن.

نیسلام پازی نی به له موسلمانیک زه ری و زاری زوری ببیت به په نگینک
 خزی هه مووی پی زهره نه کریت. وه هیندیکسی به یاری بیمنیته وه.
 وه زارعه کانی دراوسیشی بی نه رزو ناو بن.

یارمه تی و ده سته به ریتی کومه لایه تی له نیسلاما گه یشت به پله یه ک
 هه زره تی عومر (پوژیک له (مدینه) جوله که یه کی پیری په جالی دیسی له به ر
 ده رگایان سوالی نه کرد. شه و جوو بز مالی نه و جوله که یه. وه هه ندیک

شتیښی له گډل خویا برد، له پاشا ناردی به شویښ مأموری خزینه دا. وه پښی ووت: ته ماشای نه م جووله که به و نمونه ی نه م بکه. ره وانی به نه مانه تا گنج بوون و که سب و کاریان ده کرد نیمه سه رانه مان لی نه سندن. نیستا که پیر بوون لی یان نه پرسینه وه. وه فرمانی دا فرموی له نه مرو به دواوه سه رانه یان لی مه سینن. وه له خزینه ی ده ولت به خنویان بکه ن و وه مانگانه یان یو بېرته وه.

نه ی موسلمانینه! موسلمان ی به راستی بن. که به بکه که بشتن سه لام له به ک و هاتوچوی به ک بکه ن. به خوشی و ناخوشی به که وه بن. ده سستی به ک بگرن. یارمه تی به ک بده ن. هه سوودی مه به ن. قین له سک مه بن. ناوی به کتری به خرابه مه به ن. دلتان له گډل به کا پاک بیت. دل پیس مه بن. قورشان نه فرمویت: (يوم لا ینفع مال ولا بنون. الا من اتی الله بقلب سلیم) واته رڼوی دواپی رڼویکه مال و منال و ده ولت و دارایی که لک ناگرن. نه وه ی که لک بگریت له و رڼوه دا هه رڼلی پاک وه کرده وه ی چاکه. ساخوا به که ره م و میهره بانی خوی دلمان پاک بکاته وه له عاستی به کتری. وه یارمه تی مان بدات له سه ره موو چاکه و ده ست گیری به کی موسلمانان. وه له هه موو به لایه کی نه رڼو ناسمان به مان پاریزی.

مانگی په مه زان

نه یې مسلمانینه !

خوا له قورئاندا نه فرموي (وَرَبَّنَا خَلِّقْ مَا يَشَاءُ وَخُتَار) واته خوا چي يوئى دروستى نه کات، وه چيشى يوئى له ناو نه م دروست کړاوانه دا مه لى نه بډيړيو به رزى نه کات، وه چيشى يوئى له ناو نه م دروست کړاوانه دا مه لى نه بډيړئ و به رزى نه کاته وه، به م په ننگه په کيک له ناو ه زاران که سا مه ل نه خات به زاناو خوښنده واريکى به رز، يابه سرکرده و قاره مانيکى به مره مند، يابه پيغه مېرو په وانه کړاوکى گه وره و بلندو پايه به رز. مه روها که له گه ل ويستی به مره ي خوى برېږئ به سر شوينیکا، نه و شوينه مه ل نه بډيړى له ناو ه زاران شوينا، وه نه يکات به جني طواف بؤ عالم، وه شه وو پوځى سد ه زاران که س به ده وريا نه خولینه وه. مه ر به و په ننگه که له گه ل ويستی کاتيک پيروز بکات و به رزى بکاته وه به سر ه موکاتينکا، مه لى نه بډيړئ و نه يکات به کاتي جوړه خواپه رستى په ک، وه ده رگای په حمه تى خوى تيا نه کاته وه، وه ک مانگی په مه زان، که کردويه تى به کاتي ناردنه خواره وه ي قورئان، ئينجا با بزانيں قورئان چي په ؟!

قورئان نه و کتېبه پيروزه په که په رده ي له سره عه قلى ئاده مى لاېرد، و له بت په رستى په وه هينايه سره خواپه رستى.

قورئان نه و کتېبه په که ته وق و په يوه ندى تقليدو چاوليکاري له ده ست و قاچ و ملي ئاده مى داکنه، وه پالى پيونه نا بؤ وورد بوونه وه له ئاسمان و زهوى و دوزينه وه ي نه سرارى طبيعت وه ک خوا نه فرموي (أَوَلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ).

قورئان نه و کتېبه په که نه فرق و فروقى ه لگرت له ناوه ندى ئاده مى دا، وه تئى گه ياندن که هه موو له ئاده من و ئاده ميش له گلله، وه که س له که س زياتر نى په، په باريزگاري و خواپه رستى نه بېن وه ک قورئان نه فرموي (أَنْ أَكْرِمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ اتِّقَاكُمْ).

قورئان نه و کتېبه په که هه رچى پئى چاکه هه به نيشانى ئاده مى نه دات، وه هه رچى پئى خرابه هه به لئى نه گړئ.

ئينجا توخوا قورئانکى وا گه وره، حه ق نى په نه و مانگى که نه و قورئانه تياها توتنه خواره وه بکرى به مانگى پوږوو که گه وره ترين عباده تو

خواه رستی به، و بیادی نه و میهره بانی یانه ی تیا بکریته وه که خوا له گه ل
کۆمه لی ئاده می دا کرد، به تی؟.

ئه ی موسلمانینه! به کینک ئه بن به پاشا، یا به سه ر کۆمار تا نه و پاشایه
یا نه و سه ر کۆماره به مینی هه موو سالتیک روژی له دایک بوونی نه کری به
شایی. وه له هه رچی پایته ختی جیهانا هه به نوینه ری نه و پاشایه یا نه و سه ر
کۆماره ئاههنگی تیا نه گرن و شایی تیا نه گرن، چونکه ئینسانیک تیا له دایک
بووه.

یا خو ده وه تیک، زیندوو هه موو سالتی له و پۆژه دا که ده ستوری
ده وه ته که ی تیا دانراوه ئه یکن به شایی بۆ دانانی نه و ده ستوره.

ئه ی نه و مانگی ره مه زانه ی که ده ستوری ئیسلامی تیا هاتۆته خواره وه
که قورئانه، وه به ردی بناغه ی ئاینی ئیسلامی تیا دانراوه، وه ده رگای خوشی
و خوش به ختی تیا کراوه ته وه - له کۆمه لی ئاده می - ئایا حق نی به پۆژووی
نه و مانگه بکری به شایی له دایک بوونی ده ستوری ئیسلام که قورئانه، که
دواترینی هه موو دینیک و هه موو شه ریعه تیک و هه موو ده ستورینکی
ئاسمانی به.

له بهر نه وه خوا خۆی مانگی ره مه زانی به رز کرده وه، نه خشه ی بۆ کیشپاین
که چۆن پیزی بگرین، وه چ خوا په رستی به کی تیا به کین، وه پۆژووی نه م
مانگه پیرۆزه ی دانا له سه ر موسلمانان، وه هه رمووی (فمن شهد منکم الشهیر
فلیصه) واته هه ر که سێ به مانگی ره مه زان گه یشت با به پۆژوو بی له
شوکرانه ی نه و قورئانه گه وره یه ی که بۆ نیراوه له م مانگه دا، وه نه م دینه
پاکه ی که بۆی دانراوه، وه نه م ده ستوره جوانانه ی بۆی هاتوو. که واته ئه ی
موسلمانینه بچن به پیر مانگی ره مه زانه وه، به په رنگینکی وا که خوا و پیتغه بهر
پێیان خوش بی، وه پیتشوازی به کی وای به کین که لایه قی نه م مانگه و
شایسته ی قورئانی پیرۆزین، وه تا نه توان به گۆ که سا مه چن و دلی که سی
تیا ئازار مه ده ن و ناوی که سی به خراپه تیا مه به ن و ئامۆزگاریی مال و
منالئانی تیا به کین به خوێژ و پۆژوو، چاوتان له دراوسه ر هه ژارو هه تیوی بی
که س و پیری که فته کاری بۆ نه واین.

سا خواش یارمه تی مان به دات بۆ پیتشوازی مانگی ره مه زان، وه نوێژ و
پۆژۆکه مان گیرا بکات، وه یمان پارێزی له هه موو به لاو چورتمینکی پۆژگار.

فەلسەفەى پۇژوو

نەى مەسلەننە !

خوالە سالى دووھەمى كۆچى. وەلەبەشى دوايى مانگى شەعبانا پۇژووى
پەمەزانى فەرزكرد. وەئايەتى (كتب عليكم اعيام كما كتب على الذين من قبلك
لعلكم تتقون) ى ناردە خوارەوہ. واتە ئەى ئەو كەسانەى كەپرواتان مەتاوہ.
پۇژووتان لەسەر پەنويست كرا. مەروەك پەنويست كراوہ لەسەر گەلانى
پەنئىش ئىوہ. تالەخوا بقرسن، وەلەترسى خوا خۇتان بپاريزن لەمەموو
گوفتار و كۆردارىكى خراپ.

لەخوا ترسان سەرچاوەى مەموو چاگەيەكە. وەك پەنغەمبەر ﷺ ئەفەرمۆى
(راس الحكمة عاقبة الله) كە لە خوا ترسان بوو. مەموو چاگەيەك چاوەپوان
ئەكۆى، كە لە خوا ترسان بوو. پاريزى لە مەموو خراپەيەك ئەكۆى.
لەخوا ترسان كەبوو نە چاوەپوان ئەكات، نەدەست گوناھ ئەكات. نەزبان
گوناھ ئەكات، نەقاچ گوناھ ئەكات، وەلەشكۆى ئەندام بەدەست و چاوەزبان و
گۆى وقاچەوہ. مەچپان لەفەرمانى خوا دەرناچن، وەئيشى بىن شەرى ناكەن،
كەلەخوا ترسانئىش نەبوو، ئەم ئەندامانە مەموو لە پەت بەر ئەبن. ئەو حەلە
چاوە تەماشاي ناموسى خەلك ئەكات بەناپاكي. دەستە دەست درىژى
ئەكات. دەم و زبانه ناوى خەلق ئەبات بەخراپە. قاچە ئەچى بۆ گوناھو ئيشى
بىن شەرى. كەواتە پۇژوو باشتەين (مەرسە) يە بۆ مەسلەمانان كە دەرسى لە
خوا ترسانى تيا بخوئىن. وەفەزى لەخوا ترسان بىن. چونكە كەس ناگاي لە
پۇژوونى يە خوانەبن. وەمەموو كەسنىك لەمەموو خواپەرستى يەكا. ئەتوانى
ريايى تيا بكات، لە پۇژوودا نەبن. چونكە مەموو كەس ئەتوانى بە ديمەن
بەپۇژووبىن بەدزى يەوہ بيشكىن. كەلە ترسى خوا نەيشكەند ئەو مەعنای
وايە كە ئەو پۇژووە ھەر بۆ خوايە. بۆيە خواش لە حەدىسنىكى قودسى دا
ئەفەرمۆى (كل عمل ابن آدم له إلا الصرم فانه لي، وانا أخزي به) واتە مەموو چاگە و
خوا پەرستى يەكى ئادەمى بۆ خوئەتى. تەنبا پۇژوو نەبن، كەئەوہ ھەر
بۆ مەنە. وە ھەر خۆم پاداشتى پۇژووان ئەدەمەوہ. ئىنجا ھەر كەسنىك
بەپۇژووبو نەخوازە لا لەھاوینانا. كەپۇژگار درىژو گەرمە. لەبەيانى يەوہ وە
تائىواری. زۆرجار ئەو پۇژووانە ئارەزووى خواردن و خواردنەوہ ئەكات.
وەلەگەل مەموو جارىكا، خۆای بىرنەكەوئەوہ. وەلەترسى خوا لەو
ئارەزووى ئەگەپئەوہ. وەبەم پەنگە پيشەى لەخواترسان. لەلۆدەروونیا
نەپۆى و جىگىر ئەبن. وە ھەميشە وانەزانى كە لەبەردەمى خوادا وئىستاوہ.

نه گهر نه مشر چاوی له خواوه نه بی. بروای وایه که خوا چاوی له مه و هه رچی بکات ناگای لی یه.

له خوا ترسار که گه پشته نه م پایه یه. نیتړ نینسان نه به کردار و نه به گوفتار کارنیکي واناکات که خوا پنی ناخوش بی. ته نانه ت گهر به بی. ده سه لاتی خوی شتیکی خراپ به دلایا هات - خیرا له ترسی خوا- تهویه نه کات. وده و بیره خراپه له دلی خوی ده ره کات.

توخوا پوژوو انیکي تینو. یابرسی که به ته نیا له شونینیکي چولا. نه ویری له ترسی خوا قومنی ناو. یا پاروویه ک نان بخوات. چون نه ویری مالی یه کینک بخوات. یا فیللی لی بکات. یا سوبندی درو بخوات. باشه هاده تی درویدات. یا به چاوی ناپاکي ته ماشای نامووسی یه کینک بکات.

که واته فه لسه فه ی پوژوو. نه م ترس و پاریزگاری یه یه. که خوا نیشاره تی بؤ کردوو فه رمووی (نعلکم تترن) هه ر موسلمانیک که گه پشته نه م پایه یه. هه موو کرده ویه کی به به ره بی. وه هه ر که سبکیش نه ی گه پشته. هه موو کرده ویه کی به با نه چی. به لی هه موو خوا به رستی به ک مایه ی له خوا ترسانه. به لام هیچیان ناگه نه به پوژوو.

که واته پوژووی ره مه زان. گه وره ترین بؤ ته به بؤ موسلمان. له به کم پوژوی ره مه زانه وه له م بؤ ته به دا قال نه بی. تا پوژوی جه زن. نه و حله نینجا و دک پارچه زپړیکي پاکي بی خه وش. پاک نه بڼه وه تاسالیکي تر. به لی فه لسه فه ی پوژوو نه مه بوو که قورشان به به ک (کلمه) باسی کردوو فه رمووی (نعلکم تترن) به لام له گه ل نه م فه لسه فه به دا. گه لی فه لسه فه ی تریشی هیه. وه دک ته مانه ی دوا بی:-

۱- موسلمان به مووی پوژوو وه. فیر نه بی که لغاوی هه وه س وه ناره زووی خوی بگریته وه. وه زال بیی به سه ر خویا. وه هه ر ده می ناره زووی بریدی بؤ کارنیکي بی شه رمی بتوانی به ناسانی خوی لی بگریته وه.

۲- پوژوو ناده می دل نه رم نه کات. وه فیری به زه یی هاته وده ی نه کات به به زار و که م ده ستانا.

۳- له پوژووی ره مه زانا به کسانه هیه له ناوه ندی ده وله مه ندو هه ژارو که وره و بچو وکدا. چونکه هه موو وه دک به ک برسی وتینوون.

۴- پوژووی ره مه زان کومه له و گه ل فیری ده ستووری نان خوارین نه کات. به م ره نگه هه موو له به ک کاتا پارشینو نه که ن. وده به ک کاتا پوژوو نه شکینن.

۵- پڙوو ته گه ر به پښی ناموژگاری ثابین و فلسفه هی دین بی. نه بی بق ریاضت و که م خواردن بی. نه ک بق زور خواردن. نه و حله نینسان لاواز نه بی. وه هرچی به زو چه وری - که له شیا چین چین که وتوته سهریک، وه تنگی به دل هه لچنیوه - هه مووی نه توتیه وه. هر له بهر نه وه به که پیغه مبه رځه نه فرموی (صومر تصحوا) واته به پڙووین تا ساغ و ته ندروست بن.

به لام داخه که م پڙووی نیستا. له جیاتی نه وهی قازانجی بیی هه ندی جار زهره ری هه به، چونکه به که م. هرچی خواردن قورس وقله و هه به، هه مووی نه خرپته مانگی په مه زانان. دووهم بق پڙووی ده دوانزه ساعات. که س له کاتی به ربانگدا شاگای له خوی نامینی، وه به هه لپه وه نه چنه سر نان خواردن نه لئی سده ساله هیچیان نه خواردوه، نه خوازه لا پارشینوان، که نه مه نده نه خون، دوی ماوه به کی که م، له تینوانا گریان تی بهر نه بیت وه له نیوه پروانا نه لین: ناخو بگهینه نیواری تیر شو بخوینه وه، شینجا هی وای هه به له کاتی به ربانگا - نه وه نده شوی سارد نه خواته وه - چاوی تاریک نه بی یا توشی نه خویشی نه بی، هیچ په مه زانیک نی به مه زی زور خواردنه وه. چنه که سیتیکی تیا نه خویش نه که وی یانه مرئ. له مانه هه مووی ناشیرین تر بق پڙووان، توپه بوونه که یانه. لایان وایه که له گه ل به پڙوویون، نه بی توپه ببن، وه هر له خویانه وه بچن به گز نه م و نه وای. نازانن که پڙوو بق نه وه دانراوه که نینسان له خوا نزیک بگه ویتنه وه، وه په وشت و خوی فریشته و پیغه مبه ران بگرئ. وه تی ناگات که به سده پڙوو گوناهمی توپه بوونیک بی جی ناسرپته وه.

که واته نه هی موسلمانینه له مانگی په مه زانا زیاده خوری مه که ن. زبانان شیرین و ناوچه واننان پوون و دلتان پاکو ده متان پاک وه دهستان کراوه بی له گه له هزاران و لن قه و ماوانا، وه په هم به موسلمانان بکه ن. تاخو اش په حم به نیوه بکات وه دهستی موسلمانان بگرن. تا خواش له کاتی ته نگانه دا دهستان بگرئ وه بی به ده ننگتانه وه. خوا په حمان بی بکات. وه به هیدایه تی قورنان هیدایه تمان بات..

دەمەزان و.. ئەو شتانەى كه بىرمان ئەخاتەوه

نہ ہی مسلمانینہ !

هه موو شتیڅک جزره نیحایه کی هه به یه عنی که له گه ل دیت. یابیستنت شتیڅک به دلنا تی نه په پی، ئینجا بابزانین نیحای په مه زان چی به. وه له عه صری پیغه مبرا څ چی تیا پوویداوه. وه له گه ل په مه زانت بیر که وته وه. چی تر ت بیر نه که ویته وه. نه و شته که وره گرنگانه ی که له مانگی په مه زانا پوویانداوه له کاتی پیغه مبرا سى شتن، که له گه ل په مه زانت بیر که وته وه. نه وانه شت بیر نه که وته وه.

یہ کہہ بیان :

قورشانى گه وړه و پيړۍ، كه له مانگي پډمه زانا هاوتو ته خواره وه. وه
يه كه مين وه چې تيا هاووه بڼ پټه مېرمنه. وه به ردې بناغې ئيسلامه تې تيا
دانراوه. وه كه خوا شه رموي (شهر رمضان الذي انزل فيه القرآن، هدى للناس وبينات
من الهدى والفرقان)

: ۱۰۰

له حه قدهی مانگی په مه زان - که پوځی جمعه، وه له سالی دوومه می هجری دابوو- په که مین غزای ئیسلامی تیا قه و ماوه، که پینی ئه لین: غه زای به دری گه وره. وه له شکرې حه ق و ناحق دایان به په کا، وه له شکرې ناحق له به رده می له شکرې حه قا شکاو پوخواو تلیسیایه وه، که به م غه زایه ئیسلامتی - وه که دره ختیک که بنیژړی و بگیریسی- پوواو گیرساو پیشه ی داکوتا، وه پیغه مبه رځه و موسلماننه کان په که مین جاره که خویان بنوینن، وه نرخ و قیمه تیان بجپته دلی دوژمنه کانیانه وه واته له مانگی په مه زانا - که قورئانی تیا هاووته خواره وه- دره ختسی ئیسلامتی تیا نیژرا، وه له دواي پانزه سال - که جه نگی به دری تیا قه و ما- ئو دره خته گیرساو جیگیر بوو، که واته ئم دوو پووداوه زور گرینگ، وه په یوه ندی یان هیه به یه که وه، بویه قورئانیش له یه که ئایه تا ناویان ثبات وکویان ئه کاته وه، ئه فهرموئ (ان کنتم منتقم بالله و ما نزلنا علی عبدنا یوم الفرقان، یوم لتقی الجمعان) واته ئه که ر بهرواتان هیه به خواو به وه ی که نار د رومانته خواره وه بویه نه دی خو زمان (محمد) له پوځی (ناردنی) قورئانا، ئو پوځه ی که دوو له شکر دایان به یه کا (له به دردا).

له هر گرگی نه م خهنگه. خوا منه نهی به سهر پینغه مبه رو موسلمانانا که به له شکر یکی (۲۰۵) که سی به وه خوا زالی کردن به سهر له شکر یکی ۹۵۰ که سی دا. وه خه فتایان لی کوشتن - که به کیکیان نه بو جهل بوو - وه خه فتاوشه ش که سیان لی به دیل گرتن. وه نه فهرموی (ولقد نصرک الله سدر وانتم اذنه فانتز الله عنک نسکرون) واتا به راستی خوا یارم تهی دان له (غه زای) به در له کاتیکا که نهیوه (له هه موو بهوی که وه) زه بهوون بهوون. نینجا له خوا بترسن تاشو کرانه ی خوا بکن.

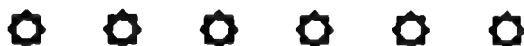
سپهه م:

له و شته گرگانه ی که له مانگی په مه زانا پووی داوه فه تحی مه که که به. که له سالی هه شتم. وه له مانگی په مه زانا پینغه مبه ﷺ به خوی و ده مه زار صحابه وه چووه سه (مه که). وه له پوژی جومعه و بیستمی مانگی په مه زانا مه که که ی گرت. وه که عبه ی پاکرده وه له و بتانه ی که تیا بوو. که واته دره ختی نیسلامه تی له مانگی په مه زان وله شهوی (لبنة القدر) دا نیژرا. وه له هه فده ی په مه زانی سالی دوهمی کوچی که غه زای به دری تیاکرا. نه و درخته گیرساو پوواو په لوپوی ده رکرد. وه له په مه زانی سالی هه شته ما که مه که گیرا. نه و درخته که وره بوو. وه سپهری کرد له هه موو عه ره بستان. نیتر دهسته دهسته خهلق نه هاتن و موسلمان نه بوون. وه که سووره ی (ان فتحا لك فتاحا میده) نیشاره تی بو نه کات.

موسلمان هه رچه ند به مانگی په مه زان بگات شه م پووداوانه ی بیر نه که وینه وه. وه نیعمانی موسلمان به یادی نه و سه رچاوانه تازه ده بینه وه. شه مانگی په مه زان بوو. وه نه مانه نه و شتانه بوون که له په مه زانا به بیرا دین. که واته شایسته به بو موسلمانان که دلایان بگه نه وه بو مانگی په مه زان. وه بو نه و شتانه ی که له مانگی په مه زانا پوویداوه له نیسلامه تی دا. وه دلی خویان سیل بگن. وه هر ژهنگیکی پیوه بن لینی بگه نه وه. وه پیی خه یال و خه تری شه یتان به ستن له دلی خویان.

مانگی په مه زان تو ماریکی میژوویی به بو نه و به سهر هاته گه ورانه ی که تیا پووی داوه هر وه که ده فته ریکی خوایی به ناوی پوژووان و نه و کرده وه چاکانه ی تیا نه نووسری که له په مه زانا نه یکن. له ناخر شهوی مانگی په مه زانا نه و ده فته ره نه پیچرینه وه و هل نه گیری. و ده رز نه کرینه وه بو باره گای خوی گه وره وه که قورئان نه فهرموی (لله یصدکم الطیبه و العمل الصالح یرفعه) واتا هه موو قسه یه کی پاک و هه موو کرده وه یه کی چاک بو باره گای خوی گه وره به رز نه بینه وه. له به یانی پوژی جه رتا هه قی هه موو که سینک نه دری. و ده موو پوژووانیک پاداشتی خوی و جانیزه ی خوی وه رنه گری به زیاده وه. وه که قورئان نه فهرموی (ان الله یغفر حساب).

که واته نهی موسلمانینه بچن به پیر مانگی په مه زانه وه به جورنکی وا
 که خواو پینه مبه رښه پی یان خوش بی. وه پینشواری به کی وای بکن که لایه قی
 نه م مانگه و شایسته ی قورشان ی پیروزی. ناگات له ده ست و دهم و دلو
 زیانتان بی. جنیو مه دهن. ماوی که س به خراپه مه بن. دوو پووی و دوو زیانی
 مه کن. مالی که س مه خون. قهرزی موسلمانان بده نه وه. دلی که س نازار
 مه دهن، به چاوی ناپاکی ته ماشای که س مه کن. مه میشه ماتوچوی مزگه وت
 و جمعه وجه ماعت بکن. ته راویحان نه فو تی. گوئی له وه عظم و ناموزگاری
 مزگه وت کان بگرن. سا به لکو خوا په حمان پی بکات له م په مه زانه پیروزه دا.
 وه له پوژی پدهش و به لای گوره بمان پاریزی.

خوا حافیزی له رهمهزان

نه ی موسلمانینه !

چەن حەفتەیک لە مەو پینش مانگی رەمەزان هات بە خۆی و هەموو خێرو بەرە کە تنکی یەوێ خەتیبەکان خوتبە ی زۆر جوانیان تیاخویندەوێ له رۆژی جومعانا. وە خویندەواران و زانایانی ئایین زۆر باسی گەورەیی مانگی رەمەزان و خێروبەرە کە تی پۆژووێان بۆ کردین، وە وە عظمو ئامۆژگاری یان کردین، خاوەن قەلەمەکان و تاربی زۆر جوانیان بۆ نووسین لە رۆژنامەکانا. وە لە رادیۆ و تەلەفزیۆنا قورئانی زۆرمان بۆ خوینرا، وە بە دوو درێژی باسی گەورەیی رەمەزان و شۆرشێ ئاسمانیان بۆ کردین، کە قورئان چۆن ئەو شۆرشێ مینایە سەر زەویی، وە پیشڕەویی کرد تا دام و دەرگای بت و بت پەرستقانی هەلگرت، وە بازارێ زۆر و سەتەم و ناحەقی پێچایەو، وە بۆ شوکرانە ی ئەم شۆرشە. خوا پۆژووی ئەم مانگە ی دانا لە سەر موسلمانان، وە ئەمانە بە هەموو لایەکیان لە ماوە ی ئەم مانگە دا ناوچە یەکی گیانی و جەوکی پۆچی وایان بۆ پێکەتینان، چاوە پوان ئەکرا کە هەموو موسلمانێک بە ژن و پیاو و گەورە و بچووک وە بە رۆژووین، وە هەموو دەست بەدەنە خواپەرستی، وە لە کاری بەد و خرابی خۆیان بگێرنەو، بەلام بە داخەو ئەم هەموو قورئان خویندە، وە ئەم هەموو ئامۆژگاری و حەدیس خویندەو، وە ئەم هەموو خوتبە جوانانە ی کە درا بە گونجکە دا، کاری نە کردە هەموان، بە لکو هەر کاری کردە سەر کە مێک لە موسلمانان کە بە پۆژوو بوون و هاتوچۆی مزگەوت نەکەن.

ئە ی بڕای موسلمان ! ئەم مانگە پیرۆزە و خەریکە بارشە کاو بە جێمان دیلێ. وە چیمان تیا کردووە لە چاکە و خرابە ئە ییا بۆ بارە گای خوا و پای ئە نوێن. وە شەهادەت ئە دا لە مەحکە مە ی خوادا بە چاکە لە سەر چاکان وە بە خرابە لە سەر خراپان. ئینجا خۆزگە بە و کەسانە ی کە بە پووسووری مانگی رەمەزانیان گرت، وە خواو پێغەمبەر یان لە خۆیان خوشنوود کرد. خە جالە تیش بۆنە و کەسانە ی کە خواو پێغەمبەر یان لە خۆیان رەنجاند، وە حورمەتی رەمەزانیان شکاند.

ئە ی بڕای موسلمان ! زۆری وامان هە یە هەر لە مانگی رەمەزانا نوێژ نەکەن و بە پۆژوو ئە بن، وە هاتوچۆی جومعە و جماعت و مزگەوت نەکەن، وە کە خواپەرستی هەر بۆ مانگی رەمەزان دانرا یی وایە، نازانن کە عیبادهت هەر بۆ خوا یە. وە فەرقی مانگی رەمەزان و شەوال لای خۆانی یە.

ئەى بىراى مۇسلىمان ! خوا بە پىغەمبەر و ھەموو مۇسلىماننىك ئەفەرمۇى.
 (واعبد ربك حتى ياتيك الیقین) يەئنى نوپۇز و خواپەرستى بىكە تا مەردن
 پىغەمبەر ﷺ لە و نەخۇشى يەى كەتيا وەفانى فەرمووە نوپۇزى نەچووە، ئىنجا
 تەماشاكەن پىغەمبەرىكى و اگەرە لە كاتى گيانە لا و اناگى لە نوپۇزە كاتى بى.
 وە يەك نوپۇزى نەچى، چۆن ئەبى مۇسلىمان لە سالىكا يانزە مانگ نوپۇزە كا.
 پەمەزان و پەمەزان نەبى.

ئەى بىراى مۇسلىمان ! ئىنە لە مانگىكى زۆر گەرە و پىرۇزان، ئەوانەى
 كەعاجزان بوو، با ئاشتىيان بىتەو، ئەوانەى كە رقىان لەبەكە، بادللى خۇيان
 پاك بىكەنەو، لەقەن و كىنە، ئەوانەى ھاتووچۆزى يەك ناكەن با دەست
 بىكەنەو، مىلى يەك، ئەوانى ھەسادەت بە يەك ئەبەن، باتى بگەن كە ئەو
 نىعمەت و دارايىيە خوا ئەيدا، وە كەس بە زۆرى بازووى خۇى پەيداي
 نەكردوو، وە ناپىكات، كەواتە ئەو كەسە گوناھى چىيە كە خوا دەولە مەندى
 كردوو، خوا لە قورئانا بەوانەى كە ھەسادەت بە مۇسلىمانان ئەبەن ئەفەرمۇى
 (ام يحسدون الناس على ما آتاهم الله من فضله) واتە بۇ ھەسادەت ئەبەن بە مەردوم
 لەسەر ئەو لطف و مېھرەبانىيەى كە خوا رىشتويەتىى بەسەر
 بەندەكانى خۇيا، واتە ھەسادەت بە كەس مەبەن، وە چاوبە كەس
 ھەل مەمىتن، لە خوا ئەپارمەو، بە لطف و مېھرەبانى خۇى لىمان خۇش بىيى.
 وە پۇڭووى پەمەزانەكە مان لى قبول بىكات، وە ھەموو پەمەزانىكەمان بەخۇشى
 بىت و بىروا وە اصلاھى ھالمان بىكات، وە دىلمان پاك بىكاتەو، لەژەنگى گوناھ
 وە لە ھەموو بە لا و چورتمىكى پۇڭگار بىمان پارىزى، وە دەرگى ئەمەن و
 ئاسايش و خۇشى و خۇش بەختى مان لى بىكاتەو.

تهوبه و په شیمانی!

نهی مسلمانینه !

نم مانگی په مه زانه شؤرشینکی ایمان و باوه په خواپه رستی خسته ناو
 موسلمانانه وه. زور کس له وانه ی که نوژیان نه شه کرد. یا عه ره قیان
 نه خوارده وه و قوماریان نه کرد. به به ره که تی مانگی په مه زانه وه تهوبه یان
 کردو ده ستیان مه ل گرت. هه روه ک ده ستیان کرد به نوژیو پوژیو. به پوژ
 به پوژیو بوون و به شه و له ته راویحا بوون. وه خویان به سابوونی تهوبه و
 په شیمانی پاک. وه نامه ی ره شی نه عمالیان به فرمیسکی په شیمانی شوری و
 سپی پان کرده وه. نیمانی خویان تازه کرده وه. لطف و میهره بانی خوا و
 پیغه مبه رﷺ و موسلمانانان بؤ خویان پاکیشا. وه هاتنه وه پیزی موسلمانان و
 خواپه رستان. زور حه یفه که له مه ولا تهوبه که یان بشکینن. وه بگه پینه وه سر
 کرده وه ناشرینه کانی جارانیان. نه ی شه و که سانه ی که له مانگی په مه زانا
 تهوبه تان کردوه. نه گه ر عبادت تان بؤ مانگی په مه زان کردوه. نه وا مانگی
 په مه زان ته واو بوو. وه پستی مه ل کرد و پوی. وه نه گه ر عبادت تیشتان بؤ
 خوا کردوه. خوا باقی یو له شوینی خویه تی. وه له په گی بنا گوئ لیمان
 نژیک تره. چاوی له مه موو کرده وه په کمانه وه گوئی له مه موو قسه په کمانه
 وه ناگای له مه موو خه یالیکمانه. که به دلما نا بیت و بسروا. نه ی موسلمانینه !
 تهوبه کردن عومری نینسان تازه نه کاته وه. تهوبه کردن به هاری عومرو
 زینده گانی به. له بهر شه وه قورشان له (۱۱۵) شوینا ناوی تهوبه شه بات.
 وه هانه هانه ی موسلمانی له سر نه دات. به م په نگه له نایه تیکا نه فهرموی:
 (یاایها الذین آمنوا توبوا الى الله توبة نصوحا) واته نه ی موسلمانینه تهوبه بکه ن
 به تهوبه ی خالص.

له نایه تیکی ترا شه فهرموی (وهو الذي يقبل التوبة عن عباده ويعفو عن السيئات)
 واته خوا شه خواپه یه که تهوبه له بنده ی خوی قبول نه کات. وه له
 هه موو گونا مینکی خوش نه بن.

له نایه تیکی ترا شه فهرموی: (الا من تاب وآمن وعمل عملا صالحا فاوفت يبدل الله
 سيئاتهم حسنات وكان الله غفورا رحيما) واته نه وانه ی که خاوه نی نیمان و باوه
 و کرده وه ی باشن. وه له گه ل هه موو گونا مینکا په شیمان نه بنه وه و
 تهوبه نه کن. خوا تهوبه یان لئ گیرا نه کات. وه هه ر به وه ش ده ست
 مه ل ناگرئ به لکو هه رچی خراپه و گونا مینکیشیان هه یه بویان

وهرنگيرئ بچاكه . هه به به رهنگ له (١١٥) شوينا ناوى تهوبه نهبات .
وه داوا له موسلمانان نهكات كه له گه له موو گوناھتيكا تهوبه بكن و
په شيمان بنه وه .

پينغه به ريش نه فرموى (كل ابن آدم خطاء . و غير الخطائين التوابون) واته هه موو
ئاده ميبى بك غه له ت نهكات به زورى . وه باشتيرينى گوناھباران و
هه له كران نهوانه كه له گه له هه له يكا تهوبه نهكن .

له فرموده يه كى ترا پينغه به ر (نه فرموى) يا ايها الناس توبوا الى الله واستغفروه
فاننى اتوب اليه في اليوم مائة مرة) واته نهى خه لقينه تهوبه بكن و په شيمان
بنه وه داواى ليخوش بوون بكن له خوا . من بهش به حالى خوم به زوى
سه جار تهوبه نهكم .

ئينجا له لايه ك پينغه به رى ئيسلام ﷺ و خاتمه مى انبياء له هه موو شه و
به زىكا سه جار (محتاج) بن به تهوبه كردن له گوناوه . كه هه رچى گوناھتيكىش
بن نهى بووه . نهى ئيمه ي گوناھبار چۆن نهبن تهوبه نهكن ! .

نهى موسلمانينه نه مرۆ - كه دنيايه - كرده وه هه يه و پرسينه وه و محاسبه
نهي . سه بينى كه به زوى قيامه ته - محاسبه هه په وه كرده وه نه يه . كه واته
فرسته ته تا ده رگاي تهوبه مان لى دانه خراوه با له هه موو كرده وه يه كى خراپى
خۆمان په شيمان ببينه وه . وه به راستى رووبه كينه خوا .

نهى موسلمانينه ! هه ركه سينك بينه سه ر گوناھتيكه كه ببيكات . تاخه لق
چاوى تيوه بين گوناھه كه ناكات . كاتيك نه يكات كه كهس چاوى تيوه نه بين .
نهى نه و كه سه نازانى كه خوا چاوى له هه موو شتيكه وه يه و ناگاي لى به تى .
نهى نابى نه وه دنده ي شهرم له ئينسانتيكى بين ده سه لات نهكات . نه وه دنده ش
شهرم له خوابكات .

نهى موسلمانينه رهحمه تى خواتان لى بين نهى تهوبه يه ي كه له م
ره مه زانه دا كرد و مانه بانه يشكينين . وه نهى به زوى نويزه ي كه ده ستمان
داوه تى باده ستنى لى هه له نه گرين . وه نهى پاكبوونه وه يه ي كه له م مانگه دا
ده ستمان كه وتوو به چاچكى نه كه بنه وه .

سا خوا به كه ره م و ميه ره باني خۆى تهوبه مان لى گيرا بكات وه
يارمه تيمان بدات بۆ هه موو گوفتار و كرداريكى باش .

دهردی تورہیسی

نہی موسلمانینہ !

لہہ موو سیفہ تیک جوانتر بؤ ئادہ میسی سیفہ تی حیلیم ولہ سہر خویبیہ .
لہہ موو سیفہ تیک ناشترین تر سیفہ تی توورہ یسی وہ لچوونہ . حیلیم سیفہ تی
خوابہ ، لہ پانزہ شوین لہ قورٹانا خوا سیفہ تی حیلیم ناو ئہ با ، ہر کہہ سینگ
جلہ و بؤ توورہ بوونی خوی شلکا و ہک ہہ شدہ پایہ ک وایہ کہ لہ مالی خویا
بہرہ لای بکا یابہ رمیلنیک بارووت لہ ژووری نوستنیا دابنئ لہ لای سہریہ وہ ،
کہ لہہ موو کاتینکی بیمی تہ قینی لن نہ کرئ ، کہ سہر مالی تیا بچئ .

ئہی برای موسلمان توورہ یسی جۆرنیکہ لہ شیتی ، ئہ وانہی کہ توورہ و
کہ للہ شہ قن کہس خۆشی ناوین ، ہزار چاکہ یان بیئ کہس ناوی نابا ، کہس
نایہ ویئ لہ گہ لیانا دانیشئ ، یاقسہ یان لہ گہ ل بکا ، یابییان بینئ ، بہ لکو ہہ موو
کہ سینگ لن یان دوور نہ کہ ویتہ وہ ، تہ نانت ژنہ کہی خوی ومنالہ کانی لئی
ئہ ترسن ، لہ کاتینکا کہ ئہو لہ مالہ وہ بی کہس ناویرئ قسہ بکا یا پیئ بکہنئ .

پیای توورہ کہ لہ گہ ل توورہ ئہ بی ، ناگانای لہ خوی نامینئ ، وہ کہ
جانہ وریکی دہندہی لن دئ ، ژۆر جار لہ و حہ لانہ دا لہ سہر قسہ یہ کی ہیچ
وپیوچ مالی خوی ویران نہ کاو ژنہ کہی تہ لاق ئہ دا و منالہ کانی ئاوارہ و
پہرہ وازہ نہ کا ، وہ خۆی سہر گہردان ، یاتووشی بہ ندیخانہ ئہ بی .

جالہ بہر ئہ وہ پیویستہ لہ سہر ہہ موو کہ سینگ کہ بہ ہہ موو ہیز و
دہسہ لاتی خویہ وہ ہہ ول بدات بؤ چارہ کردنی ئہم دہردہ کوشندہ . وہ ئہم
نہ خۆشی بہ کاریگہرہ .

ئہ گنہر نہ وہ ئہ لین یہ کینک چوہہ خزمہت پیغہ مہر ﷺ و پیئی ووت : ئہی
پیغہ مہری خوا ئامۆژگاری بہ کم بکہ کہ سووک و ئاسان بی وئی بگہم ،
پیغہ مہریش فہرمووی (لاتغضب) و اتا توورہ مہ بہ .

کابرا چہ ند جار پرسیارہ کہی لہ پیغہ مہر کردہ وہ ، ہہ موو جاری پیغہ مہر
ﷺ بیئی ئہ فہرموو (لاتغضب) ئہم فہرمایشستہی پیغہ مہر ﷺ ئہ زانن یہ عنی
چی ؟ یہ عنی ئہی کابرا تو بہ لین بہ من بدہ کہ ہہر گیز توورہ نہ بیت . منیش
بہ لین بہ تو ئہ دم بہ ہہ موو خیزو چاکہ یہ ک .

توورہ یسی پہردہ بہ سہر چاوو ، گوئی ، دلہو ، وہ دہروون و ژیریسی ، وہ ہسیرا
ئہ مینئ ، وہ سہر لہ مردووم تیک نہ دات ، تا ئہ یختہ چالیکہ وہ کہ لئی
دہرنہ چئ . لہ بہر ئہ وہ زانایانو دانایان ئہ لین : توورہ یسی وہ کہ عہرہ ق وایہ ،
یہ عنی چۆن عہرہ ق خورایہ وہ ژیریسی و لیکدانہ وہ نامیلئ ، وہ ئہ بی بہ کلیلی

دهرگای هه موو خراپه یه ک. تورپه بيش وايه. واته هه ردووکيان وهک غوولی بيايان عقل و مه عريفه تی ئاده می نه فرینن. له بهر نه وه پینغه مبه رﷺ نه فهرموی (نیس التمدید بالضرعة و بما تشدید الذي یملک نفسه عند الغضب) واته پیاوی به هیز. نه وه نی به که له زوران بازیی دا سه رکه وی. وه هه رچی بینه رینی ته ختی نه کات. به لکو به هیز که سیکه که له کاتی تورپه بیونیا. ده ره قه تی نه نفسی خوی بی. وه نه و بقی و تورپه بیونه ی قووت بداته وه.

قورنان تورپه یی کردووه به ره وشت و خووی بی بروایان. وه ناوی نه با به (حمیه تی جاهلی) وه هیناوشی وه سه رخووی ونه رم وشلیشی کردووه به ره وشت و خووی پینغه مبه رﷺ و موسلمانانن. وه ناوی نه با به (سکینه) وه له سه رخووی. نه فهرموی: (اذ جعل الذین کفروا فی قلوبهم الحمة المحیة حمة الجاهلیة، فانزل الله سکتته علی رسوله وعلی المؤمنین).

(امامی علی) نه فهرموی: تورپه یی جزیریکه له شیتی. چونکه خاوه نه که ی دوا ی تورپه بیونه که ی یا په شیمان نه بینه وه یا په شیمان نابینه وه. نه گه ر په شیمان بووه وه، نه وه معنای وایه که تورپه بیونه که ی له جی خوی نه بووه، بۆیه په شیمان بۆته وه. وه نه گه ر په شیمانیش نه بووه وه، نه وه معنای وایه که شیتیتی به که ی زۆر قایم و به هیزه وه کابرا شیتیتی په ته ی مال ویرانه. میژوو باس نه کات که زۆر پیاوی گه ورده ی به جه وه ره ی زانای دانای به به ره بوون له ناو مه ردووما، چونکه تورپه و تۆببون. وه نه یان توانییوه چاره ی تورپه یی خویان بکن. یا دای بۆشن، له بهر نه وه له بهر چاوکه وتوون. به لکو زۆر جار به تورپه یی خویان نه و پشۆزه و مشروعه نه ی که ساله های سال له گه لیا خه ریک بوون تا دایانمه ززاندووه. که چی به تورپه بوونیک بووخاندوویانه یان تیکیان داوه. میژوو نه گپرتیه وه و نه لئ: پیاویک جنیوی دا به (شه عی) نه میش ووتی: نه گه ر تۆ راست نه که یت له م جنیوانه دا خوا له من خوش بی، وه نه گه ر درۆش نه که یت خوا له تۆ خوش بی. هه روا جارنیکیان هه زره تی عیسا به لای چهند جووله که یه کا تی په ره ی، جووله که کان قسه ی خراپیان پی و ت. نه میش قسه ی باشی پی و تن. هاوړیکانی عیسا پییان ووت: نه وان قسه ی خراپ به تۆ نه لین و تۆ قسه ی باشیان پی نه لیت، هه زره تی عیسا فهرمووی: هه رکه س گویز له باری خوی نه ژمیرئ.

(نه نه سی کورپی مالک) نه فهرموی: هه و ت سال پيش خزمه تی پینغه مبه رﷺ بووم. له م ماوه یه دا پینغه مبه رﷺ جارنیک پی نه ووتم بۆچی نه م نیشه ت کرد یا بۆچی نه تکرد.

نه ی برای موسلمان ! توورپه یی به کیکه له نه خوشی به پیسه کان که چاره ی زۆر گرانه دکتوری دلا ن پینغه مبه ری نیسلام ﷺ. ده رمانی بۆ داناهه نه فهرموی (اذا غضب احدکم فلیسک) له گه ل به کیکتان تورپه بوو. با بی نه نک

بڻ. تاتوره پي به ڪه ي به سهر نه چڻ. نه گينا دم به دم ڪه له پي تري زلتر
نه ڪات. وه ناگره ڪه خوشتر نه ڪات تا خوي نه سووتيني.

هر به و به نگره پنجه مبر ﷺ له فرموده پي ڪي تريا نه فرموي (الا ان
الغضب جرة تو قد في خوف ابن آدم، فاذا وجد احدكم شيئا من ذلك فالارض الأرض) واتا
توره پي پشڪو ناگريڪه هل نه گيرسي له دهر ووني ئا ده مي دا. ئينجا
ڪه له گه ل زانيتان واتوره به وون. به شتيڪي تره وه خوتان خريڪ بڪه ن. تا
توره پي به ڪه تان به سهر نه چڻ به م به نگره نه گه ر به پيوهن، دانيشن،
وه نه گه ر دانيشتون هه ستنه پي يان، يابروڙو ده ست نوڙيڪ بشون
به ئا ونيڪي سار، وه دوورڪات نوڙيڪ بڪه ن له خوا داوا نه ڪه ين نه خلاقمان
جوان بڪات. وه له هه موو نه نگره وعيب و عارنڪ بمان پاريزي.

دوو زبانی

نه ی موسلمانینه !

هه مو گوناھنیک جزره خوشی یه کی تیا هه یه دوو زبانی نه بی. که هرچی خوشی بی تیا یانی یه، له بهر نه وه دوو زبانی پیشه ی پیاوی نامه رده، پیشه ی نه و که سانه یه که خه زیان له نا زاوه و نا کوکی موسلمانانه، خه زیان له عاجزی باوکه له گه ل کوپ و، براه له گه ل برا و، ژنه له گه ل میزدی، دراوسی یه له گه ل دراوسی، ناشنایه له گه ل ناشنا و هاوپی یه له گه ل هاوپی دا. خوی گه وره خوشه ویستی و (محبه) تی واجب کردوه له ناو موسلمانانا، وه گتیا ویستی به نیشانه ی نیماو باوه پیاو، موسلمان نه گه ر وورد بیتته وه تی نه گات که نوژیو جومعه و جه ماعت مایه ی کوبونه وه ی موسلمانان و یه کتری ناسین و په یدابوونی خوشه ویستی و (محبه) ته. پار به شینه وه ی دهوله مند به ناوی زه کاته وه، مایه ی خوشه ویستی یه له ناوه ندی دهوله مند وه ژارانا. پوژیوی ره مه زان مایه ی نزیکه بوونه وه ی دهوله مند و هه ژاره له برستی و تینویتی دا، خه ج مایه ی نزیکه که وتنه وه ی موسلمانانی جیهانه له یه کتری وه په یدابوونی دوستی و خوشه ویستیا نه.

شیعاری ئیسلام سه لام کردنه له یه کتری، بۆ نه وه ی که کهس له گه ل که سا عاجزی و زویری نه میتی، به لام به داخه وه له ناو موسلمانانا، موسلمان و امان هه یه، به وه که یف خوشه که برا بکا به گژ براداو، دوست له دوست بره نجیتی و ناگری دوژمنایه تی له ناویانا هه لگیر سیتی و قسه ی ئه م بیا بۆ نه و قسه ی نه و بیانی بۆ ئه م، وه قسه بگتیریتته وه به راست یا به درق، هه ر بۆتیک دانی به پنی دوو کهس که ساله های ساله دوست و ناشنای یه کن، وه بۆ هه لگیر ساندنی ناگری نا کوکی و دووژمنایه تی.

نه ی موسلمانینه !- به هوی فیتنه و فساد و دوو زبانی یه وه، تائیتستا، هه زاران هه زار خیزان پوخاوه و خوین پزاوه و برا کوژداوه و ژن ته لاق دراوه و کچی داوین پاک به خه نجه ر پارچه پارچه کراوه و مأمور ده ر کراوه و نانی برپاوه. نه ی موسلمانینه ! دوو زبانی نیشی نامه ردا نه، پیشه ی دووژنانه، نیشانه ی ناپاکی ناپاکانه دروشم (شعار) ی گونا هکاران و له خوا نه تر سانه. موسلمان نه گه ر له دینی خوی بگا و له قورئانه کی حالی بی، گوئ بۆ دوو زبانی ناگری، وه نه دا به ده می نه وانه ی که دینه لای بۆ دوو زبانی.

نه ی نه و که سه ی که ناوی خوت ناوه موسلمان، تۆ ره وای نه بیانی به خوت، که ببیت به جی نشینی نه لخناس، که خوا سووره تیکی له قورئان ناردوته

خواره وه هه رېق په نا گرتن به خوا له شه پى نه و كه سانه ي كه به دووزيانى
 خويان، وه سوه سه و ده غده غه نه خه نه دلى موسلمانانه وه، وه نه فهرموى (قل
 اعوذ برب الناس. ملك الناس. اله الناس. من شر الوسواس الخناس) واته په نا نه گرم
 به خوا له وه سوه سه ي وه سوه سه داران (الذي يوسوس في صدور الناس) نه وه ي
 كه وه سوه سه نه خاته دلى مه رېومه وه (من الجنة والناس) له جن وله ناده مى.
 خوا بمان پاريزى له م پيشه پيسه، وه بمان پاريزى له شه پى دوو زباني
 بوختان كه ران.

جاران ئاوابوون

ئەي مۇسلماننە !

پېغەمبەر ﷺ لە ھەرموودەيە کيا بۆمان ئەگىزىتتەو ئە ھەرموئ: زۆر لە پېنش ئىمە دا پياويك پارچەيەك زەوى ئەكړئ لە پياويكى تر كە بېكا بە خانوو، كە بناغەي خانوو كە ھەلئە داتەو كوپەلەيەكې پەر لە ئالتوون ئەدۆزىتتەو، بىئ ئەوئە كەس پى بزانئ، كابرا كوپەلەكە ئەباتە مالەو، وە لە دلى خۇيا ئەلئ، خاوەنى ئەم ئەرزە نەي زانئو كە ئەم كوپەلەيە لەم ئەرزە دايە، وە ئەو ھەر ئەرزەكەي بە من فرۆشتوو، ئەگەر بيزانبايە كە ئەم كوپەلەيەي تيايە بۆخوى دەرى ئەمىنا، وە ئەرزەكەي بەكوپەلەكەو ئە فرۆشت، كابرا خىزرا ھەل ئەستئ ئەچن بۆلای خاوەنى ئەرزەكە، وە حىكايتەكەي بۆ ئەگىزىتتەو، وەكوپەلەكەي بە ئالتوونەكەو لە بەردەميا دائەنئ و ئەلئ: ئەمە مالئ تۆيە.

كابرا خاوەن ئەرزىش ئەلئ: كاكە من ئەرزەكەم بەتۆ فرۆشتوو بەخوى و ھەرچىەكې تيايە، لەبەر ئەو ئەم كوپەلەيە مالئ من نئ يە بەلكو مالئ خۆتە عافىتت بئ، ھەردولا ھەرچەند ئەكەن ناتوانن پەكترئ اقناع بكەن، ئەمیان ئەلئ: من ھەر زەوئم لە تۆ كپروە، كوپەلە ئالتوون ئەكپروە، ئەوئشيان ئەلئ: من زەوىيەكەم بەتۆ فرۆشتوو بەخوى و ھەرچىەكې تيايە، بەم پەنگە كوپەلە ئالتوونەكە لە ناوئەندى ھەردووكيانا ئەمىنئتتەو، ئە ئەم خوى ئەكا بە ساحىبئ و ئە ئەو، بەلكو ئەم لەخوى دوور ئەخاتەو بۆئەو، ئەو لەخوى دوور ئەخاتەو بۆ ئەم تا لە پاشا ئەچن بۆلای زانايەكې بەرز، وە داستانەكەي بۆ ئەگىزىتتەو، وە ھەر يەكئىكيان بەدل ئەيەوئ كە ھوكمەكەي بۆ ئەويكەي تريان بدرئ، كابراي زانا تئ ئەگات كە ئەم دووانە ھىچ كامىكيان ئەو كوپەلەيەي ناوئ، چونكە بەمالئ خوى نازانئ لە پاشا لىيان ئەپرسئ: ئايە ئتوە منالئان ھەيە؟ يەكئىكيان ئەلئ: من كورئىكم ھەيە ئەوئەكەي ترىشيان ئەلئ: منئش كچئىكم ھەيە، كابراي زانا ئەلئ كەواتە ئەم كوپو كچە لەيەك مارە بكەن وەبەم پارەيە خانوويەكيان بۆيكرن لەگەل ناومالا، وە پارەكەيان بۆ خەرچ بكەن، وە شتىكىشى لىيەكەن بەخىز تا خوا بەرەكەتيان تىبخات، وەبەم شتوە جوانە موھاكەمەكە تەواو ئەبئ.

ئىنجا تەماشائ ئەم ئەخلاقە بەرزووانە، وە ئەم پەروەشتە پاكئو تەمىيزە بكەن، كپيارئىك ئەمەندە ئەمىن بئ، كوپەلەيەكې پەر لە زىر بدۆزىتتەو لە ئەرزىكدا غەبرى خوى و خوا ئەبئ كەسى تر ئاگائ لئ ئەبىت، كەچى لە بەردەست پاكئ ئەمانەتئ لىوى بچئ خەبەر بدات بە خاوەنى پىتشووى

نه رزه که وه کوپله زیره که له بیره مهیا دابن، وه پئی بلسی من نه مه له تو نه کپیوه، له بهر نه وه نه مه مالی من نییه، مالی تویه. کپیاریش له بهر حورمه تی کرپن و فروشتنه که کوپله ئالتونه که وه رنه گرئ، وه بلسی: من نه رزم به تو فروشتوو به خوی و هرچیکی تیا به، وه ئیستا نه مه مالی تویه و مالی من نییه.

نه مه نه و سهر گوزشته به که پیغه مبه ر^{هه} نۆر به کورتی بۆی گیرا وینه ته وه تا نیشانمان بدات که پیاوی باشی جاران چون بوون وه کرپن و فروتنیان چون به سهر راستی بووه، وه ئیمهش ئیستا چونین، وه کرپن و فروتنمان چونه. بچۆره مه حکمه بپرسه سالی چند مه زار ده عوا نه کرئ؟ زۆریان ده عوا درقو ناراست، وه شاهیده کانی مه مووی به پاره گیراون، وه شه هاده تیان درقو، سویند یان درقو، ده عوایان درقوه.

نۆرتیری ئیش وکاری ئهمو بناغه ی له سهر درقو، ده له سهو، فروفیل و، حیل و حه واله و، ده سیسه یه، هه ردولا نه یانه وئ فیل له یه کتری بکه ن، وه یه کتری ئیخفال بکه ن، وه پاره یه ک بچن به ناحه ق.

نۆر محاکمه مان دییوه ساله های سال درێژه ی سه ندوو، نۆر جار (مدعی) و (مدعی علیه) مردوون. وه ده عوا ده ور بۆته وه بۆ کوپو کوپه زا، وه به سه ده ها جه لسه ی لئ گیراوه پارێزه ر (محامی) هه ردولا حازر بوون له گه ل شاهد، وه به سه ده ها، به لکو به هه زاران دینار خه رج کراوه له و ڕێگایه دا، تا ناحه قینکیان سه پاندوووه، هه زار په حمه ت له پیشینانمان که وتوو یانه (دنیا به درقو، قیامه ت به راست) خوا په حمان پئ بکات، وه له شا پئی ئیسلامه تی لامان نه دات.

به پرسياري هه موو كه سيك له كومه له دا

نه، موسلمانينه !

پينغه مېر ﷺ هه رموده يه كي زږد گه وره و گرننگ و پيروزي هه يه كه شايسته ي نه وه يه به ناوي ئالتون بنوسرېته وه، وه له چوارچينه وي زيو بگيرئ، وه له هه موو ماليك وه له هه موو دائره يه كا هه لواسرئ تامه مېشه له به رچاويئ وه هه موو كه سيك به پښي خوي و ماركه زي خوي كه لكې لږ وه رگرئ، هه ديسه كه نه هه رمويئ (كلكم راع و كلكم مسئول عن رعيته) يه عني هه موو لايه كتان واجيبيكي خيزاني يا كومه لايه تي تان له گه رديايه، وه هه موو يه كيكتان مه سنوله له واجبي خوي، كه نه بين به جزي بينئ، ئينجا پينغه مېر خوي تفصيل نه دات، وه له پيش هه موو كه سيكا سه روكي ده ولت نه كات به (مسئول) نه هه رمويئ (الامام راع و مسئول عن رعيته) يه عني خه ليفه ي وه دخت يا پاشاي وه دخت چاوديري ره عيه ته، مسئولي يه تي نه وه له مسئولي يه تي هه موو كه سيك گه وره تره، بهم پهنگه سه روك (مسئوله) له ئستقراي نه من و ئاسايش و بلاوكردنه وي هه يزاني و هه رحاني و ئاسان كردني پئي ژيان و دوزينه وه ي ئيش و كار بڼ بين ئيشان و بلاوكردنه وه ي زانين زانباري و، ساغي و ته ندروستي و نه مېشتني فه قيري و نه خووشي و نه خوښه واري و، دوزينه وه ي اهل بڼ وه زانفي حكومه ت.

له دواي سه روكي ده ولت ئينجا باسي سه روكي خيزان نه كات نه هه رمويئ (والرجل راع في اهله وهو مسئول عن رعيته) يه عني پياوي مالي چاوديري مناله كانتي له ژن وله كور له كچ و، بهم پهنگه نه بين به خويان بكات و، پښيان بخوښت و فيري واجباتي ديني يان بكات وه ئاگاي له په وشت و خوويان بين و نه يه لن به ره للابن.

له دواي باسي مسئولي يه تي پياو ئينجا باسي مسئولي يه تي ژن نه كات له مالي ميژديا نه هه رمويئ (والمرأة راعية في بيت زوجها ومسئولة عن رعيته) يه عني ژن له مالي ميژديا چاوديري مال و مناليتي. بهم پهنگه نه بين پاكو ته ميزي رايان گرئ، خواردن و كالا يان پاك و، په وشت و خوويان چاك بين، تاببن به نه دناميكي به كه لك بڼ كومه له و گه لايان.

له دواي مسئولي يه تي پياو ژن ئينجا باسي مسئولي يه تي خادم نه كات نه هه رمويئ (والخادم راع في مال سيده ومسئول عن رعيته) يه عني خادم له مالي

که وره‌ی خویان چاودیری نه‌وماله‌یه که له‌ژیر ده‌ستیا‌یه‌تی نابین نزیی
وخیانه‌تی لن بکات.

مه‌به‌ست له‌م خادمه‌ هر خزمه‌ت کاری مالی نی‌یه به‌لکو هه‌رچی موظفین
و مستخده‌مینی حکومه‌تی هه‌یه هه‌موو خادمی حکومه‌تن نابین خیانه‌ت
له‌مالی حکومه‌ت بکن. وه‌سستی له‌واجبی خویان بکن.

له‌دوای باسی مسئولی‌یه‌تی نه‌مانه ئینجا باسی مسئولی‌یه‌تی نه‌ولادی
مالی نه‌کات نه‌فرموی (والولد راع فی مال اییه وه‌و مسئول عن رعیت) نه‌ولادی مالی
له‌دوای باوکی چاودیری مال‌که‌ی باوکنیتی، نه‌بین بلای نه‌کاته‌وه،
وه‌له‌به‌ردی نه‌دا، وه‌تاگای له‌خیزانه‌که‌ی بسن نه‌یه‌روختی،
وه‌ناووشوره‌تی وون نه‌کات.

له‌به‌ینی نه‌م ده‌ره‌جاتی که‌پێغه‌مبه‌ر ﷺ به‌گورتی ناوی بردن، نۆر
ده‌ره‌جاتی تر ماوون به‌م په‌نگه‌ هه‌موو وه‌زیرێک مه‌سئوله‌ له‌عافه‌که‌ی،
هه‌موو قائمقامێک مه‌سئوله‌ له‌ قضا‌که‌ی هه‌موو مدیرێکی ناحیه‌ مه‌سئوله‌ له‌
ناحیه‌که‌ی هه‌موو کوێخایه‌ک مه‌سئوله‌ له‌دی‌یه‌که‌ی، هه‌موو مامۆستایه‌ک
مه‌سئوله‌ له‌ قوتابخانه‌که‌ی، هه‌موو خاوه‌ن معمل وکارگه‌یه‌ک مه‌سئوله‌
له‌ کاروباری معمله‌که‌ی، خولاسه‌ هه‌موو به‌پێی مه‌رکه‌زی خۆی مه‌سئوله‌ له‌و
نیشه‌ی که‌پێی سپێرداوه. ئینجا به‌پێی نه‌م (منه‌جه) پیرۆزه‌ی که‌
پێغه‌مبه‌ر ﷺ دایناوه هه‌ر له‌ سه‌رۆکی ده‌وله‌ته‌وه تا هه‌رچی فه‌پاش و
مستخده‌مین هه‌یه به‌ هه‌موو طبقاتی شعبه‌ وه‌ هه‌موو مربوطی یه‌کن. وه‌ هه‌ر
یه‌که‌ واجبیکی خۆی هه‌یه له‌ گه‌ردنیا که‌ نه‌بین به‌ جێ‌ی‌بیننی خیانه‌تی
تیانه‌کات، له‌ خوا نه‌پازمه‌وه که‌ تۆفیلمان بدات له‌ سه‌ر پێی ئیسلامی‌یه‌ت
وه‌ له‌ سه‌ر به‌جێ‌هێنانی واجباتی دینی.

نەشەمە (تسائەم)

نەمە موسلماننە لە پێش ئایینی ئیسلاما تەشاوم زۆر بوو لە ناو
 ئادەمی دا، واتە زۆر شتیان بەشووم زانیوو، کۆندە بەبوویەک بەسەربانی
 مالنیک یابەسەر درەختی حەوشە یەکەوێ بەنیشتا یە تەو، ئێو ماله بە پیاو
 بە ژنەو نەشلە ژان وەختی ئێچوون ئێو کۆندە بەبۆیەیان هەلشەفران. یا
 قەلەرەشیک بەسەر مالنیک بفریایە و بیقرانایە، ئێو ماله خەموخەفەت دای
 نەگرت. یا هەر شتیک ژماری سیانزە ی پێو بووایە نەئەچوون بەلایا. می
 وابوو یەکیکی بەشووم زانیوو، نەگەر بجوایە بەدوای کارێکی گرنگی خۆیا،
 وەلەرنگا بەو کابرا شوومە بگەیشتا ی، لووسو باریک نەگەرپاوە وەکارە
 گرنگەکی خۆی بەجێنەهێشت، وە دەستی لێ هەلنەگرت، هەر زووریکی یا هەر
 خانوویەکی ژماری سیانزی لێ بنوسرایە، نەئەچوونە ناوی، باجیکای تریشیان
 دەست نەکەوتایە. می وا هەیه نەگەرچاویکی بفرێ ئیتر نازانی چی بکات
 وەخەمی دنیا دای نەگرت، دەمیک پووشیک تەر ئەکات و ئەینی بەپیلوی ئێو
 چاوەیەو، دەمیک پارچە یەک کاغەزێکی پێو ئەنی، می وا هەیه ئەلێ فلان
 پۆژم پێو نایەت بۆ سەفەر کردن، ئەتوانم بلیم هەر مالە ی، ئەمانە هەمووی
 فرۆفیلی شەیتان ئەیهوێ پووی موسلمانان لە خوا وەرگیرێ وەشەریکتو
 هاوبەشی بۆ پەیدا بکەن، وەلەشەریکەکانی بترسن و لە خوا خۆی نەترسن،
 ئەگینا قەلەرەشیک بەو ئاسمانەو بفرینێ، یا کۆندە بەبوویەک بەسەربانی
 مالنیک وە بنیشتنەو، یاچاویک بفرێ ئەبێ چ نرخیکی ببێ لای موسلمان
 خاوەن بیروپروا، لەکاتیکا کە خوا ئەفەرموی: (قل لن یعینا الا ما کب الله لنا هو
 مولانا و علی الله فلیتوکل المؤمنون) یە عینی ئەم پێغەمبەر بە موسلمانان بلی:
 هەرچی خوا لە چارە ی نەنووسی بین تووشمان نابێ، خوا گەورەو
 خاوەنمان، برواداران لە هەموو کاریکیاندا پشت هەر بە خوا ئەبەستن.
 کاتیک کە ئیسلام هات بینی زۆر کەس تەشاوم ئەکەن وە هەر یەکە
 لە شتیک سەل ئەکات، پێغەمبەر ﷺ فەرمووی: (یسر منا من تطیر) واتە
 لە ئۆممەتی من نەیه ئێو کەسە ی تەشائەم بکات، وە شتیک بەشووم و
 نەگەت بزانی، واتە موسلمان ئەبێ هەر لە خوا بترسن، وە هەموو خۆشی و
 ناخۆشی یەکی خۆی هەر لە خواوە بزانی، وە نابێ ئەم شتە هیچو پوچانە
 بەشەریکتو هاوبەشی خاویان دا بنیت بەم پەنگە پێغەمبەر ﷺ بەرەبەرە
 ریشە ی تەشاومی هەلکەند لە دلی موسلمانان، وە لەجێ ی ئێو تەشاومە،
 تەفاڵ بەخیری تیا ناشت، بەلام بەداخەو ئەم قراندن و تەشاومە پۆژ بە
 پۆژ لە ناو موسلماناندا بلۆ ئەبیتەو، تەنانەت زۆر کەس لە مانگی قوربانان ژن

ماره ناکه ن چونکه به نه گهت وشوومی نه زانن، وه نه و کاره پیرۆزه به خۆپایی
دوای نه خه ن، یان چه ند که سینگ به کاریکی خیره وه خه ریکن که له گه ل
به کیکیان پژی هه موو نه لێن نه ها جه ختی مینا، وه به و بۆنه یه وه نه و کاره
خیره به جی دێلن. نه مانه هه چیان نه سل و نه ساسیان نی به له ئیسلا ما،
وه قورئان ته حاشایان لێ نه کات.

هی واهیه له پۆژی سێ شه موانا سه فه ر ناکات نه لێ شوومه، به لام نه وه
بزانی که هه موو پۆژی پۆژی خواجه، وه هه یچ پۆژی له خۆیا شوومی نی به، هه موو
پۆژیک که دیتو نه پوا پیرۆزه بۆ هه ندیک و شوومه بۆ هه ندیک تر به پی ی نه و
کاره ی که تیا نه که ن، کاری. باشت تیا کرد خیرت دیته پی و کاری خراپت تیا
کرد خراپت دیته پی نه گر پۆژیک شووم بی نه بی نه و پۆزه له هه موو دنیا دا بۆ
هه موو که سینگ شووم بی که چی وانیه. پۆژی واهیه بۆ هه زاران که س شو مه
وه بۆ هه زاران که سیش خۆشی به، که وابوو خۆشی و شوومی هی پۆزه که نی به،
به لکو هی کرده وه ی ئینسانه که به.

خوا له سووره ی یاسین دا بۆمان نه گه رتته وه که دوو پیغه مبه ری نار دوه بۆ
سه ر شاری انطاکیه که ئیمان بینن، له پاشا پیغه مبه ریکی سته میش به دوا یا نا
نارد، به لام هه چیان ئیمان یان پی نه مینان، وه به پیغه مبه ره کان یان ووت: (انا تطه رنا
بکم) واته ئیمه ته شا و متان پی نه که یین، وه به شو و متان نه زانی ن (لن لم تنه ورا
لنر جنکم و لیمسکم منا عذاب الیم) نه گر ده ست له م نامو ژگاریه هه ل نه گرن
به ره باران تان نه که یین وه سزاتان نه ده یین (قالوا طائرکم معکم الی ذکرتم)
پیغه مبه ره کانیش پی یان ووتن خوتان شوومن که ئیمان نا هینن، وه خوا
له دوا یی دا له نا و تان نه بات به موی شوومی خوتانه وه، ئیمه ها تووین ری ی
راست تان نیشان به ده یین وه نامو ژگاری تان به که یین که چی ئیوه ته شا ئوممان
پی نه که ن وه هه ره شه مان لێ نه که ن !!!

موسلمان نه بی هه میشه چا و یلگه یه کی سپی له چا و بی، وه دنیا به سپی و
په ونا ک ببینی. موسلمان چونکه سه رچا وه ی دلی به ئیمان په ونا که نه بی بۆ
هه موو شتی که ته فاول بکات نه ک بۆ خۆی به رپێنی، به لام نامو سلمان به هه موو
شتیک ته شا و م نه کات، وه به قه رهی قه لیک یاده نگ ی کو نه ده به بو یه ک یا فزینی
چا و یلک له ترسانا دا نه چله کن وه سه ری لێ نه شتی و. نه مه چۆن له گه ل
ئیمان و پا وه را کو نه بیته وه. موسلمان نه بی هه میشه پشتی به خوا نه ستوو و
دلی به خوا قایم بی، وه به هه یچ شتی که لیل نه بی و تیک نه چی.
خوا بمان مینیتته وه سه ر پی ی ئیسلا مه تی، وه له خرافات و شتی په رو
په وچ په زگار مان بکات.

جۆره گانی سویند

نەن موسلمانینە

سویند خواردن لە ناو موسلمانانی ئەمڕۆدا ئیجگار زۆر بوو، بەرەنگینی وائەگەر لەسەر فلسفیک سەد سویند بخۆن باکیان نییە، لەکاتینکا گەزۆر لەموسلمانانی پیتشوو لەهەموو تەمەنی خۆیاندا سویندیکیان نەخواردوو، نەبەرست و نەبەدرۆ بەرستی ئەمە ئیستا زۆر بێ شەرمیە کە هەر ساتە نەساتیک لەسەر شتیکی هیچ و پوچ سویند ئەخوری بەخوای گەرە، ئینجا لەبەر ئەوەی کە سویند سێ جۆری هەیە بەپێیستم زانی باسینکی ئەم سویندانەتان بۆیکەم تا لە حوکمەکانیان تی بگەن.

جۆری یەكەم:

سویندیکە کە لەخۆیەوه بەسەر دەمايێ، بێ ئەوەی کە سویندەکەت مەبەست بێ، بەم پەنگە بۆ شوینیک ئەچیت، یەکیک ئەلێ: ئەو بۆ کوئ ئەچیت؟ تۆش ئەلیت: بەخوا بۆهیچ کوئ، لەکاتینکا کە بۆ شوینیکیش ئەچیت. یاقسە لەگەڵ یەکیک ئەکەیت یەکیکی تر ئەلێ ئەو ئەلیت چی؟ تۆش ئەلیت: بەخوا هیچ نالیم، لەکاتینکا کە قەسەش ئەکەیت.

یادەمت ئەجولیت وەشتیک ئەخۆیت، یەکیک ئەلێ ئەو چی ئەخۆیت؟ تۆش ئەلیت: بەخوا هیچ ناخۆم، لەکاتینکا کە شتیکیش ئەخۆیت، ئەم جۆره سویندانە لەشەرعا بێ نرخن، وە کەس لەسەریان گوناھبار نابێ.

هەر وەک ئەم سویندانە وان سویندی پێزو مجامەلە، بەم پەنگە خولقی یەکیک ئەکەیت کە تۆزێ دانیشێ لەلات، ئەویش دانایشێ تۆش ئەلیت: بەخوا دانەنیشیت، کە داشنانیشێ، یاخولقی خواردنی یەکیک ئەکەیت ئەویش ناخوات، تۆش ئەلیت: بەخوا ئەخۆیت، کە ناش خوات، یا یەکیک ئەلێ: بەخوا ئەپۆم کە ناش پوات، یا بەخوا ئیشم هەیە کە ئیشیشی نییە.

ئەم جۆره سویندانەش خوا لەقورئانا ناویان ئەبات بەسویندی (لغو)، واتە بێ مەبەست بەسەر دەما دێن، وەهیچ مەبەستیکی سویندیان تیا نییە، وەکەس نایەوێ بەسویندە، ناخەقنیک بکات بەحق، یاخەقنیک بکات بەناحق، وە لەسەر ئەم جۆره سویندانە هیچ گوناھیکتان ناگات وەک خوا ئەفرموی (لایواخذکم الله باللغو فی ایمانکم) واتە خوا لەسەر سویندیک ناتانگرێ کە هەر بە دەم بێ و بە دل نەبێ (ولکن یواخذکم بما عقدتم الایمان) بەلام لەسەر سویندیک ئەتان گرێ کە بە دل بەستبیتان، وە مەبەستان بووین.

به لام له گه ل نه م هه موو عه فوو چا پوژشی به شدا خوای گه وره له گه لیا
 کردووین، وه نه م سویندانه ی لئ نه گرتووین، پنیوسته که موسلمان نه وهنده
 بئ موبالات نه بئ، وه به بئ هووده نه وهنده ناوی خوای گه وره نه بات و
 سویندی پئ نه خوات، وه به شتیکی و سووکی نه زانی، وه هه ول بدات بو
 ده ست لئ هه لگرتنی.

چۆری سه هه م:

سویندیکه، په کیک بېخوات له سه رکردنی کاریکی به م په نگه بلی: به خوا
 فلان که س نه کوژم، یا جاریکی تر ناچه لای باوکم، یا لای دایکم، یا لای
 خوشکم، یا لای برام، یا قسه له گه ل فلان هاوړتیا ناکه م. یا سویند بخوا
 له سه نه کردنی کاریکی باش به م په نگه داوی یارم تی لئ بکه نه بو خیریکه،
 نه ویش بلی: به خوا نه م خیره ناکه م، له پاشا په شیمان بپتته وه له م سویندانه.
 له م کاتانه دا خوای گه وره و به په هم ده ست له حه قی خوی هه ل نه گری بو
 نه وه ی تو توشی گونا میکه نه بیت، وه نه فه رموی: سویند که ت بشکینه و
 پیاوه که مه کوژه، یا بچوره وه لای باوک و دایکت یا خوشک و براکانت، قسه
 له گه ل هاوړیکه تا بکه، یا نه و خیره ی که سویند خواردوه نه بکه بیت، بچو
 بیکه و سویند که ت بشکینه، چونکه گوناهمی نه مانه له گوناهمی
 سویند که وتنه که ت قورستر و گه وره تره، ئینجا دوی نه وه ی سویند که ت
 شکاند بچو که فاره تی سویند که ت بده وه ک قورئان نه فه رموی: (فکارتا اطعام
 عشرة مساکین من اوسط ما تطعمون اهلیکم) واته که فاره تی نه م چۆره سویندانه،
 که شکینرا، نان دانه به ده هه ژلر، له خواردنه م نه ی که که نه یدنه به مال
 و منالی خوتان (او کسوتهم او غرهر ربه) یا ده کراسیان بو بکه نه،
 وه یا به نده ی که تازاد بکه نه (فمن لم یجد فیمام ثلاثة ايام ذلك كفارة لیمانکم) واته
 نه گه ر په کیک له بهر هه ژلری نه یتوانی نانی ده که س بدات، یا ده
 کراسیان بو بکات، یا عه بیک تازاد بکات با سئ بوژ به بوژوو بئ،
 نه مه یه، که فاره تی نه و سویندانه ی که نه یخون و نه یشکینن وه ناگاداری
 سویند کانتان بکه نه به م که فاره ته.

چۆری سه هه م:

له سویند نه وه یه که ئاده می سویند بخوا ت به درو بو نه وه ی حه قیک بکات
 به ناحق، یا ناحه قیک بکات به حه ق، به م په نگه قه رزی په کیکت به سه ره وه بئ
 و سویند بخویت که قه رزه که ت داوه ته وه، وه خوشت بزانی که نه تداوه ته وه و
 درو نه کیت، یا په کیک به درو به یه کیک بلی ده دینارم قه رز له لاته، وه یه ک
 له سه ر یه ک سویندی درو له سه ر بخوا ت، وه خوشی بزانی که درو نه کات.
 پیغه مبه ر ﷺ نه م چۆره سویندانه ناویردوه به (یمینی غموس) یه عنی
 سویندیکه ئاده می نه باته خواره وه به ناگری جه نه ما تا تیا نوقوم نه بئ،

خوای گه وره نه م جوړه سویندانه ی داناوه له پیزی گوناوه هره
 گه وره کانا، وه کردوونی به دووه می بت په رستنو شریک بخوا پیدا
 کردن، وه ک قورئان نه فرموی (فاجتبروا الرّجس من الاوثان واجتبروا قول الزور) واته
 خوټان بپاریزن له بت په رستی وه له سویندی درووشه هاده تی درو
 قسه ی درو، نه مپو که جمعه یه، باله م پوژه پیروزه دا، وه له م شوینه
 موباره که دا، په یمان به ستین له سر دهستی خوا و پیغه مبهرو نه م
 موسلمانان دا، که له مه ولا تابتونین سویند نه خوین نه به راست و نه به درو.
 ساخوا هیدایه تمان بدات بو پئی دین، وه بو پئی سالحان وپیاو چاکان.

ئاگادارلىق سپاردە

ئەبىي مۇسلمانىيە

خۇا لە پەردەى تصوير و تمثيلا ئەفەرموى (انا عرضنا الأمانة على السماوات والأرض
والجبال فابتن أن يحملنها واشفقن منها وحملها الإنسان) يەنى ئەمانەتى بەمەننا
واجبات و تكاليفى شەرى لەمەننا دا ئەمەندە قورس و گرانە، ئەگەر
بدرایە بەسەر ئاسمان و زەوى دا ئەمانە ئەتوانى مەلى گرن - چونكە
ئەمانە مېچان خاوەنى عەقلىو شعور، وە شايستەى مەلگرتنى تەكالىفى
شەرى نېين، وە مەموو بەزىانى حال حاشايان كرد لە مەلگرتنى
ئەمانەت - بەلام ئادەمى - بەمۆى ئەوەى كە خاوەنى عەقلىو شعورە،
و ئەمەلە بۇ فەرمانبەرى ئەوامرو ئەوامى خوا - بارى ئەمانەتى مەلگرت،
وە چووە ژىرى، ئىنجا بابزانىين ئەم ئەمانەتە چىيە؟

مەرجى واجبات مەيە مەمووى ئەمانەتى خوان لە گەردنمانا، ئەبى
خىانەتيا تيا ئەكەين، وە يەك بە يەك بەچىيان بېنىين، وە مەرجى محرمات
مەيە كە دىن قەدەغەى لى كىردوون مەمووى ئەمانەتى خوان ئەبى نىكيان
ئەكە وينەو، يەنى نوپۇز، پۇزۇ، حەج، زەكات ئەمانەتى خوان
لە ئەستۇماندان، ئەبى خىانەتيا تيا ئەكەين، وە لەو ختى خۇيانا بيانكەين.

مەر ئەندامىكە كە خوا بە ئىنسانى داو، ئەمانەتىكە بۇ خۇى، بەم پەنگە
چاؤ ئەمانەتى خوايە ئەبى ئەماشى نامەھرەمى پى ئەكەين، خوا ئەفەرموى
(يعلم خاتئة الأعين وما تخفي الصدور) يەنى خوا ئاگادارە بە خىانەتى چاوتان و
دلتان، گوچكە ئەمانەتى خوايە، نابى گوىى پى بگرن لە غەيبەت و قەسى
خراپ، خوا لە پۇزى خۇيا موحاسەبەى ئەم ئەندامانەمان لە گەلدا ئەكات وەكو
ئەفەرموى: (إن السمع والبصر والفؤاد كل أولئك كان عنه مسئولا) يەنى گوىى تان،
چاوتان دلتان ئەمانەتى خوان يەك بە يەك پىرسىارتان لى ئەكەين
وە محاسبە ئەكەين لە سەركردە وەديان.

زمانتان، دەستان، قاچتان، ئەمانەتى خوان، نابى لە ئىشى خراپا بەكارىان
بېنن خوا ئەفەرموى (يوم تشهد عليهم السنتهم وأيديهم وأرجلهم بما كانوا يعملون)
يەنى لە پۇزى خۇيا زمانتان، دەستان قاچتان شەهادەت ئەدەن لە سەر
كردە وەكانيان.

هەر وا گه نجی و جامیل، نه بن خیانته تی لئ نه کهن. وه نیشی بی شه رعی
 تیا نه کهن. له پوژی خویا پرسپارتان لئ نه کړی: که گه نجی و جامیل تان چور
 به سر برد؟ همرتان له چی دا بهخت کرد؟ ده قیقه و سه عاتی ژیا تان چور
 برده سر؟ خزمهت و خوا به رستی و نیشی باشتان تیا کرد؟ یا نیشی بی
 شه رعی تان تیا کرد؟ وه کورشان نه فرموی (ثم انساکن یومذ عن النعم) یه عنی
 له پوژی دوا بی دا پرسپاری هه موو جفوره نعمه تیکتان لئ نه کړی. که
 یه کیکتان گه نجی و جامیلی یه.

هەر بهم په ننگه مالو منالتان نه مانه تی خوان له لاتان، نه بن له تهریبه و
 چاودیری یاندا خیانه نه کهن. ژنتان، کور تان، کچتان نه مانه تی خوان له لاتان،
 پیو یسته به پوچکی نیسلامی په روه رده یان بکه ن وه فیزی په وشت و خووی
 جوان و ده ست پاکی و داوین پاکی یان بکه ن، ئیوه مه ستولن لای خوا
 له تهریبه ی نه ولاده کانتان چاک بن یا خراپ بن، به دین و به نه خلاق بن یا بی
 دین و بی اخلاق بن له ژیر په رده و حه یادابن یا لنگ په ووت و قول هه لمارو بن،
 کورشان نه فرموی (یا ایها الذین امنوا قوا انفسکم واهلیکم نارا) واته نه ی
 موسلمانینه خو تان و مال و منالتان بپاریزن له ناگری (جهنم).

نه مانه و نه بن هەر عباره ت بن له مال وله نه ولاد، به لکو علمی عوله ماو
 سخته تی سخته تکاران و، وه وظیفه ی موظف و، ده ولت و حورمه تی
 ده وله مه ندانیش نه مانه تی خوان له لایان، خوا نه و ده ولت و حورمه تی
 نه داوین که ده عیبه و ده ماری پی بکه ن به سره قیوه هه ژاران، به لکو بز
 نه وه ی داوین که ده سستی هه ژاران ولتفه و ماوانی پی بگرن. وه ناوپی له
 لئ قه و ماوان پی بده نه وه، دینی نیسلام به شیکی ناشکرای له مالی ده وله مه ند
 داناوه بز هه ژاران، کورشان نه فرموی (وای امواهم حق للسائل والمحروم) یه عنی
 هه ژار حقی مه یه له مالی ده وله مه ند دا، وه دارایی ده وله مه ند نه مانه تی
 خوا به لای ده وله مه ند که نه بن خیانه تی تیا نه کاو حقی هه ژاری لئ بدا.

نه ی علمای دین، نه ی پیشه وایانی میلله ت نه مانه تی ئیوه ژور پیروژو
 گه وره یه، میلله ت و نه خلاقی میلله ت له ئیوه مه ستوله، نه بن به چرای علم و
 عرفان و دینه وه پیش میلله ت بکه ون، پیکای تاریک و شهوی نه موسته چاویان
 بز پووناک بکه نه وه.

نه ی ماموستایانی قوتا بخانه: نه مانه تی ئیوه ژور گه وره و پیروژه
 نه مانه تی ئیوه تهریبه و ته علمی پۆل و جگر گۆشه ی میلله ته. نه مانه تی
 ئیوه په روه رده کردن و بهرهم هیتانی په رهی جهرگی باوکان و دایکانه
 نه مانه تی ئیوه نه م مناله بچکولانان که پیاوی پاشه پوژ و فریا په سی
 میلله تن نه مانه تی ئیوه نه م قوتا بی یان له قوتا بخانه که وهک ناوینه یه کی
 پاکی بن گهر د، یا وهک کتیبیکی نه نو سراو وانه، بز نه وه یان نه نیرنه مه کته ب

که هرچی ده‌وشت و خووی جوان و نه‌خلاقى به‌رز هیه له‌و کتیبه
نه‌نووسراوه‌دا بۆیان بنووسن، وه‌خۆش‌تان وه‌ک پیغه‌مبه‌ران (عليهم السلام)
سه‌رچاوه‌ی راستی و کانگای نه‌خلاق و فضیله‌ بن.

ئه‌ی مامۆستاكان: ئێوه‌ مامۆستای ته‌ربیه‌ و ته‌علیم، وه‌ پێشه‌وا و
نامۆگاری نه‌ولادی موسلمانان، نه‌خوینده‌وار له‌ ئێوه‌وه‌ فیزی خوینده‌واری
ئه‌بن. له‌ ئێوه‌وه‌ فیزی نه‌خلاقى به‌رز ده‌بن، ئه‌بن نه‌گه‌ر خوانه‌خواسته‌ ئێوه‌
فاسد بوون ئیتر نه‌وه‌ پۆزی په‌شی نه‌و میله‌ته‌یه‌ وه‌ نه‌و پۆژه‌یه‌ که‌ هه‌موو
گه‌لێک لێی نه‌ترسن.

یامعشر القراء یاملح البلد

ما یصلح الملح اذا الملح فسد؟

واته‌ هه‌موو شتی که‌ به‌خۆی نه‌پاریزێی که‌ بۆگه‌ن بێ ئه‌ی نه‌گه‌ر خوی خۆی
بۆگه‌ن بوو چی بکه‌ین، خولاسه‌ هه‌رچی پێویستی یه‌کی شه‌رعی و قانونی و
انسانی و کۆمه‌لایه‌تی هیه‌، هه‌مووی نه‌مانه‌تی خوان، له‌ نه‌ستۆماندا، ئه‌بن
ناگاداریان بکه‌ین، و خیانه‌تیان تیا نه‌که‌ین، وه‌ک قورئان نه‌فرموی: (با ایها
الذین امنوا لا تغفروا الله والرسول وغفروا اماناتکم وانتم تعلمون) واته‌: - ئه‌ی ئه‌و
که‌سانه‌ی که‌ به‌رواتان هه‌تاوه‌ خیانه‌ت له‌ خولوه‌ پیغه‌مبه‌ر مه‌که‌ن،
خیانه‌ت له‌ نه‌مانه‌ت مه‌که‌ن، خوا په‌حمان پێ بکات وه‌ له‌ ژێر باری
ته‌کالیفی شه‌رعی واجیباتدا سه‌رکه‌وتوو مان بکات...

پیوستی بابه ته کان

لاپه ره	بابه ت
۷	پیشه کسې
۹	کوچې پيښه مېر يو مه دينه
۱۳	دوهرکه وتنه وه له دين
۱۶	قهرنان
۲۰	درو
۲۳	ککړد و کوڅشې
۲۶	ناداېې پټکا
۲۸	شهرم و خه يا
۳۰	جهړه کانسې سويند به خوا
۳۳	شه هره وې پيښه مېر
۳۷	قهرمار
۳۹	دسته بهرې کڅمه لايه تې
۴۲	مانکې په مېزان
۴۴	فد لسه فدي پوڅوو
۴۷	په مېزان و له و شتانه کې بهرمان نه خاتمه وه
۵۰	خواخاږيزې له په مېزان
۵۲	توبه و په شېمانې
۵۴	دهردي توپه پېسې
۵۷	دوو زباني
۵۹	چاران ناوا بوون
۶۱	بهرېسپارې هه موو که سيکه له کڅمه لدا
۶۳	نه شه مه (تشانم)
۶۵	جهړه کانسې سويند
۶۸	ناکاداريې سپارده

١٣ / ٧ / ١٩٩٧

بهجة المنبر

تأليف الشيخ محمد الخال

الطبعة الأولى

١٩٩٧م

١٤١٨هـ

له بلا وکرا و مکانی کتیبخانہ سی رو شنبیر
سلیمانی - بازار ری راهبرین

وینہ ی رووی بہرگ « مرکزہ وتی خانہ قای مولانا خالد » لہ سلیفانی
شومینی خونندہ وہی تہ م وتارانہ